Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 241 (7381) ● 18 декабрь, 1980 йил ◆ ПАЙШАНБА ● Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXVI СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети «Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни планлаштириш ҳамда иқтисодий жиҳатдан рағбатлантиришни яхшилаш тўғрисида» қарор қабул қилдилар

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети КПСС XXV съездининг, КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленуми ва шундан кейинги Пленумларининг қарорларига асосланиб, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришни планлаштириш ва иқтисодий жиҳатдан рағбатлантиришни янада такомиллаштириш юзасидан тадбирлар системасини амалга ошириш зарур, деб ҳисоблайдилар. Бу тадбирлар қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш, колхоз ва совхозларнинг экономикасини мустаҳкамлашни кўзда тутади.

1. Қишлоқ хўжалигида план ишлари даражасини ошириш тадбирлари тўғрисида. Қарорда:

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва тараққиётнинг интенсив омиллари ролини кучайтириш асосида ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш;

қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг беш йиллик ва йиллик планларида маҳсулот етиштириш ва давлат йўли билан харид қилиш ҳажмларининг мавжуд бўлган ва ажратиб бериладиган моддий-техника ҳамда молиявий ресурслари билан, асосий ишлаб чиқариш фондлари ва капитал маблағларнинг ҳажмлари билан мувофиқлаштирилишини таъминлаш;

қишлоқ хўжалигини барқарор, мутаносиб ва мувофиқлаштирилган тарзда ривожлантириш учун зарур бўлган моддий ва молиявий резервларни вужудга келтириш;

қишлоқ хўжалигига марказлаштирилган раҳбарликни корхоналарнинг хўжалик соҳасидаги мустақиллигини янада ривожлантириш билан тўғри қўшиб олиб боришни таъминлаш, хўжаликларнинг майда-чуйда ишларига аралашишга йўл қўймаслик ва уларнинг ташаббусини кучайтириш, раҳбарлар, мутахассислар, колхозчилар ва ишчиларнинг маҳсулот етиштиришни кўпайтириш учун жавобгарлигини ҳамда меҳнатнинг пировард натижаларидан уларнинг манфаатдорлигини ошириш қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини бошқаришнинг ҳамма босқичларида планли ишлашнинг энг муҳим йўналишлари эканлиги таъкидлаб ўтилади.

СССР Госплани, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ва СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги иқтисодий ва социал ривожланиш планларини ишлаб чиқиш вақтида беш йилликда (йилларга тақсимлаб) қишлоқ хўжалик маҳсулотини давлат йўли билан харид қилишнинг ягона планларини белгилашни таъминласинлар. Шу билан бирга ердан, ишлаб чиқариш фондларидан, моддий ва меҳнат ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш, республикалар, ўлкалар, областлар ва районларга, ҳар бир колхоз ва совхозга табақалаштирилган тарзда ёндашишга, хўжаликларнинг ишлаб чиқариш йўналишларини, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг табиий ва иқтисодий омилларини тўларок ҳисобга олишга алоҳида эътибор берилсин.

Давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш борасидаги топшириқларни мавжуд бўлган ишлаб чиқариш фондлари ва ажратиб бериладиган моддий-техника ва молиявий ресурслар билан мувофиқланганлигини таъминлаш мақсадида иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, СССР министрликлари ва идоралари беш йиллик планларда (йилларга тақсимлаб) ва йиллик планларда қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг қуйидаги кўрсаткичларини колхозларга, совхозларга ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ҳамда бирлашмаларига маълум қилишни таъминлайдилар, деб белгиланди:

қишлоқ хўжалик маҳсулотларини натура шаклида давлатга сотиш ва СССРни ҳамда иттифоқдош республикаларни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат планларида кўзда тутилган ягона планлар, ихтисослаштирилган хўжаликларда эса бундан ташқари, мазкур хўжаликлар етиштириш учун ихтисослаштирилаётган маҳсулот турлари (зотли ёш моллар, сортли уруғлик, кўчат ва маҳсулотнинг бошқа турлари)ни сотиш ҳажмлари;

тракторлар, автомобилларни, трактор прицепларини, ғалла комбайнларини ва бошқа асосий қишлоқ хўжалик машиналарини, ўғитларни, ўсимликларни ҳимоя қилиш химиявий воситаларини етказиб бериш ҳажми, паррандачилик фабрикалари, чорвачилик комплекслари ва наслчилик хўжаликлари учун эса омихта ем етказиб бериш ҳажмини ҳам маълум қиладилар. Бундан ташқари, йиллик планларда хўжалик усули билан қурилиш-монтаж ишларини бажариш учун ва ремонт-фойдаланиш эҳтиёжлари учун бинокорлик материалларини етказиб бериш, шунингдек планларни бажариш учун нефть маҳсулотлари ва зарур бўлган бошқа моддий-техника воситаларини етказиб бериш ҳажми белгиланади;

зарур моддий-техника ресурслари билан таъминланган фан-техника ютуқларини жорий этиш юзасидан бериладиган топшириқлар;

совхозлар ва давлатга қарашли бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ҳамда бирлашмалар бўйича — иш ҳақи фонди (норматив), шунингдек фойда, давлат бюджетига тўловлар ва давлат бюджетидан маблағ ажратиб бериш плани;

совхозлар ва давлатга қарашли бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ҳамда бирлашмалар бўйича—асосий фондларни, энг муҳим ишлаб чиқариш қувватларини ва ноишлаб чиқариш объектларини СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш. Давлат плани номенклатураси бўйича, шу жумладан ишлаб чиқариш қувватларини мавжуд корхоналарни техник қайта ускуналаш ва реконструкция қилиш ҳисобига ўстириш, ишларнинг бутун комплекси бўйича қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун давлат капитал маблағлари лимитлари, қурилиш-монтаж ва пудрат ишлари лимитлари, шу жумладан ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш ва реконструкциялаш учун сарф қилинадиган маблағлар;

иқтисодий ва социал ривожланиш планлари юзасидан ҳисоб-китобларда кўзда тутилган ва моддий-техника ресурслари билан таъминланадиган кўрсаткичлар совхозлар каби колхозларга ҳам маълум қилинади.

Капитал маблағ планлари, пудрат ишлари лимитлари, моддий-техника таъминоти планлари ва молиявий-иқтисодий кўрсаткичлар хўжаликларга қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлатга сотиш планлари билан бир вақтда маълум қилинади, деб белгиланди.

СССРнинг тегишли министрликлари, идораларига ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан ва асосий фондлардан фойдаланиш балансларини, ишлаб турган корхоналарни реконструкциялаш ва техника билан қайта қуроллантириш планларини белгиланган тадбирларни амалга ошириш учун маблағга бўлган эҳтиёж ҳисоб-китобларини ишлаб чиқиш ва беш йиллик ҳамда йиллик планлар қаторида тақдим этиш, планларда шу мақсадда зарур бўлган капитал маблағлар, моддий-техника воситаларини колхоз, совхозларга ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарига биринчи навбатда ажратиб бериш, қурилиш-монтаж ва пудрат ишларини кўзда тутиш топширилди.

СССР, Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг министрликлар, идоралар, ўлкалар, областлар, районлар, колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарининг қишлоқ хўжалигини ривожлантириш планларида қишлоқни социал ривожлантириш юзасидан йиғма бўлимларни ишлаб чиқиш мақсадга мувофиқ деб топилди. Бу бўлимларда ходимларнинг меҳнат шароитларини яхшилаш, малакаларини ва профессионал маҳоратини, уларнинг умумий билим ва маданий савиясини ошириш, уй-жой ва маданий-маиший шароитларни яхшилаш тадбирлари ҳамда бошқа тадбирларни ишлаб чиқариш самарадорлиги ва капитал қурилиш самарадорлигини юксалтириш ҳақидаги топшириқлар билан боғлаш кўзда тутилсин.

Қарорда айрим ҳолларда давлат планларида кўзда тутилмаган топшириқларни колхозларга, совхозларга ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарига тиқиштириш каби мавжуд практика нотўғри деб топилди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ҳажми, экин майдонларининг миқдори ва структураси, чорва моллар сони, экинларнинг ҳосилдорлиги ва чорва молларнинг маҳсулдорлиги, ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва унинг технологияси, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга доир бошқа кўрсаткичлар хўжаликларда мутахассислар, колхозчилар ва ишчиларни, шунингдек жамоат ташкилотларини кенг жалб этган ҳолда ишлаб чиқиладиган беш йиллик ва йиллик планларда белгилаб берилади. Бунда маҳаллий шароитлар, илғор тажриба ва илмий-тадқиқот муассасаларининг тавсиялари ҳисобга олинади, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш ва ички эҳтиёжларни қондириш юзасидан белгиланган планларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш зарурлиги кўзда тутилади.

СССРнинг тегишли министрликлари ва идораларига, иттифоқдош республикаларнинг министрлар советларига ишлаб чиқаришни, моддий-техника таъминоти ва капитал қурилишни планлаштириш учун норма ва нормативларни ишлаб чиқиш ва ўз вақтида қайта кўриб чиқиш ишларини кучайтириш, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришни планлаштиришнинг ҳамма босқичларида нормативларни кенг қўлланиш топширилди.

Уруғчилик ва наслчилик иши соҳасида ягона технологик сиёсатни амалга ошириш учун СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, СССР Озиқ-овқат саноати министрлигига ва медицина саноати министрлигига иттифоқ ташкилотларига қарашли ихтисослаштирилган хўжаликларда навли уруғ, кўчат, доривор ўсимликлар, зотли чорва моллар, тухум ва парранда етиштириш ҳамда тақсимлаш планларини иттифоқдош республикалар қишлоқ хўжалигини ривожлантириш планларини ишлаб чиқиш муддатларидан олдинроқ муддатларда ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш таклиф этилди.

Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг министрлар советлари, ўлка, область ва район ижроия комитетлари иттифоқ ташкилотларига қарашли наслчилик хўжаликлари, уруғчилик хўжаликлари ва бошқа ихтисослаштирилган хўжаликларга қишлоқ -хўжалик маҳсулотлари давлат харид планларини белгилашда ана шу хўжаликлар ўзлари учун тасдиқланадиган навли уруғлар, кўчатлар, доривор ўсимликлар, зотли чорва моллар, тухум ва парранда етиштириш планларини биринчи навбатда бажаришни таъминлаш заруратига асосланишлари керак.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилувчи министрликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотлар хўжаликлар етказиб берадиган бутун маҳсулотни харид қилишни ташкил этиш ҳамда уни узлуксиз қабул қилиб олишни таъминлаш учун жавобгардирлар. Тайёрлаш корхоналари ва ташкилотларига контрактация шартномаларида кўзда тутилган миқдордан ортиқ ностандарт мева ва сабзавот маҳсулотларини, тез бузиладиган бошқа хил маҳсулотларни келишиб олинган шартлар ва нархлар асосида қабул қилишларига рухсат этилди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини бевосита хўжаликларда қабул қилиб олишга, шунингдек бу маҳсулотларни тайёрловчиларнинг ихтисослаштирилган транспорти ва умумий фойдаланишдаги ихтисослаштирилган транспортда ташишга ўтишни тезлаштириш мақсадларида иттифоқдош республикаларнинг министрлар советларига 1981 йилдан бошлаб тайёрлаш ташкилотлари колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва бирлашмаларига бевосита хўжаликларнинг ўзида маҳсулотларни қабул қилиб олиш ва топшириш вазифасини белгилаб қўйиш топширилди.

(Давоми 2-бетда).

ҚЎШИМЧА МИЛЛИОН СЎМЛИК МАҲСУЛОТ

Республикамиз пойтахтидаги кўн-галантерея фабрикаси коллективи ўнинчи беш йилликни меҳнатда яхши кўрсаткичлар билан якунламоқда. КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга оширишга ҳисса қўшиш иштиёқи билан ҳормай-толмай ишлаётган коллектив давлат планларини йил сайин ортиғи билан адо этиб келди. Ишчи-хизматчилар бир неча ойдан бери ўн биринчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот бермоқдалар.

Коллектив бундай муваффақиятларга ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш, қўл кучи сарфини камайтириш, ишчи-хизматчиларнинг малакасини ошириш ва айниқса социалистик мусобақани пухта ташкил этиш ҳисобига эришмоқда. Цехлар, сменалар коллективлари, бригадалар, кўпгина ишчилар зиммаларига оширилган мажбуриятлар олишган. Эл-юрт олдида берилган бу ваъдани шараф билан бажариш учун барча резерв ва имкониятлардан, иш вақти ва ихтиёрларидаги машина-механизмлардан самарали фойдаланмоқдалар.

Коллектив ўртасида «Сафимизда қолоқлар бўлмасин», «КПСС XXVI съездига 26 зарбдор вахта!» шиорлари остида бошланган ташаббуслар ҳам кенг ёйилди. Қатор ишлаб чиқариш илғорлари шахсий мажбуриятларини шараф билан уддалашмоқда. С. Насриддинов, Ш. Шарипов, М. Улбис, Л. Блинов, С. Мухсинов, М. Икромовалар шулар жумласидандир. Улар ҳар сменада топшириқни бир ярим баравар ва ундан ҳам ошириб бажариб, меҳнатда барчага намуна бўлмоқдалар.

Корхонада комсомол-ёшлар кўпчиликни ташкил этади. Улар ёшларга хос ғайрат-шижоат билан меҳнат қилиб, коллектив ютуқларига салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Айниқса, Қ. Меҳмонов, Ғ. Камоловлар раҳбарлик қилаётган комсомол-ёшлар бригадалари иши унумли бўлмоқда. Бу аҳил ва иноқ коллективлар ўнинчи беш йиллик топшириғини корхонада биринчилар қаторида бажаришди. Ҳозир уларнинг меҳнат календарида келгуси йилнинг биринчи ярими тугаб бормоқда.

Фабрикада мураббийлик ҳаракати намунали йўлга қўйилган. Устозлар сафида ўнлаб ишчилар бор. Улар ўзларининг бой иш тажрибаларини коллектив сафига келиб қўшилган ёшларга қунт билан ўргатмоқдалар. Бу билан илғорлар сафининг кенгайишига ёрдам беришяпти. Корхонада иш нормасини бажармовчи ишчилар қолмаган экан, бунда шундай меҳрибонларнинг катта хизмати бор.

Корхонада мураббийлар ҳақида гап борганда Ш. Тошмуҳамедова, Н. Пўлатова ва Ю. Бичуринлар номини биринчи бўлиб тилга оладилар. Узоқ йиллар давомида коллектив сафида меҳнат қилаётган бу моҳир ишчилар ўнлаб ёшларга касб ўргатишди. Уларнинг кўпчилиги устозлари ёнида фидокорона ишламоқда.

Корхона раҳбарлиги ишчи-хизматчиларнинг бўш вақтлари мазмунли ўтиши, маданий ҳордиқ чиқаришлари учун кўплаб маблағ ажратмоқда. Ёшлар шуғулланиши учун спорт секцияси ташкил этилган. Бу секциянинг шахмат-шашка, теннис, волейбол ва бошқа шу каби қатор спорт турлари тўгараклари мунтазам ишлаб турипти. Ҳар йили ўнлаб ишчилар санаторий ва дам олиш уйларига бориш учун йўлланмалар билан таъминланмоқдалар. Туристик саёҳатга бораётганлар сафи ҳам йилдан-йилга кўпайиб бормоқда.

Аҳил ва иноқ коллектив шу кунларда КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтармоқда. Кўнчилар ўнинчи беш йиллик планидагидан ташқари камида билан 1 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш учун қизғин кураш бошладилар. Улар албатта ўз сўзларининг устидан чиқишади. Чунки, ваъдага вафо қилишга ўрганишган.

З. ТОШМУҲАМЕДОВА,
ТошДУ студенти.

Республикамиз пойтахтида метрополитеннинг иккинчи навбати янги станциялари қурилиши давом этмоқда. Ойбек номли станцияда проходка ишлари жадал олиб борилмоқда. Юқоридаги суратда: смена маркшейдери С. М. Шевчук (чапда) ва смена инженери Равшан Ҳакимовлар проходка ишларини ташкил этишнинг энг маъқул усулини аниқламоқдалар. Пастдаги суратда эса архитектор А. Одилова «Ташсельмаш» станцияси лойиҳаси устида ишламоқда.

И. Глауберзон фотолари.

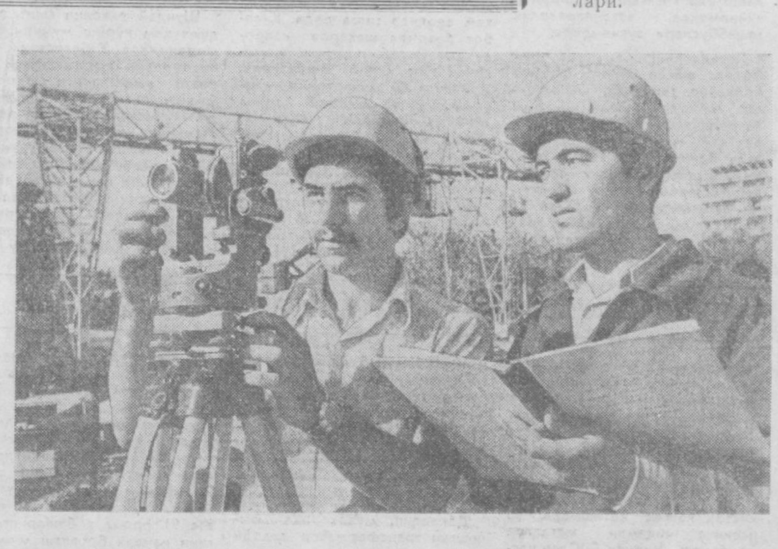

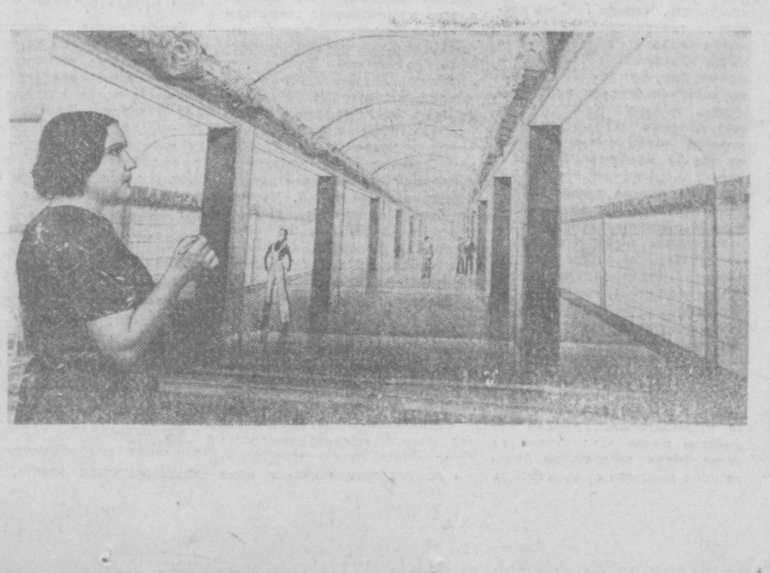

ЎН БИРИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ҲИСОБИГА

Коммунистик районидаги «Политотдел» колхозининг чорвадорлари қабул пунктига келгуси йил ҳисобига 2,5 минг тонна сут топшириб, ҳозир ўн биринчи беш йиллик меҳнат календари бўйича ишламоқдалар. Сигирлар подасининг маҳсулдорлиги ҳам 1981 йил охирига белгиланган кўрсаткичга етди — ҳар бир сигирдан 4500 килограммдан сут соғиб олинди. Илғор сут соғувчилар Надия Вафина, Анна Квасова, Людмила Кузнецовалар ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут миқдорини беш минг килограммгача етказдилар.

Бундай натижага кам маҳсулот берадиган жайдари сигирларни сермаҳсул ола зот сигирлар билан алмаштириш туфайли эришилди. Хўжаликнинг ем-хашак базасини мустаҳкамлаш ҳам катта роль ўйнади. 130 гектар маккажўхори майдонининг ҳар гектаридан салкам 100 тоннадан кўкпоя йиғиштириб олинди, лавлаги ҳосили ҳам мўл бўлди: бу ерда 20 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 1005 центнер лавлаги кавлаб олинди. Бу йил хўжаликда топшириқда белгиланганидан анча кўп ем-хашак тайёрланди.

КЎКЛАМ ТАРАДДУДИ

Оққўрғон районидаги Султон Сегизбоев номли совхоз механизаторлари келгуси йил чигит экиш ишларига тайёргарликни муддатидан илгари тугалладилар. Бу ерда юзта ҳайдов ва чопиқ трактори, 50 та сеялка, етмишта культиватор, бошқа механизм ва ускуналарнинг ҳаммаси анча барвақт ремонтдан чиқарилди.

КПСС XXVI съезди шарафига кенг авж олдириб юборилган мусобақа туфайли шундай муваффақиятга эришилди. Механизаторлардан Қодир Бухорбоев, Илаш Холбоев, Жумабой Усмонов, Маҳмуд Ўрмонов, слесарлардан Валерий Могзинский, Виктор Губановлар ремонт ишларида алоҳида ўрнак кўрсатдилар. Улар машина-механизмларни баҳорги ишларга шай қилиб қўйишда смена топшириғини икки баровар ошириб бажардилар.

Ҳозир хўжаликда пахта териш машиналарини ремонт қилиш жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Етмишта «зангори кема»дан 40 таси ҳозирнинг ўзидаёқ ремонтдан чиқарилди.

Шу райондаги «Оққўрғон» совхозида ҳам дала ишлари учун машина-механизмларни ремонт қилиш тугалланди.

(ЎзТАГ мухбири).

170 ЦЕНТНЕРДАН КАРТОШКА ОЛАМИЗ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республикада картошкачиликни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида картошкадан юқори ҳосил олаётган хўжаликлар қаторида Калинин районидаги «Партия XX съезди» колхози ҳам алоҳида кўрсатиб ўтилган. Бу хўжалик деҳқонлари ўнинчи беш йилликда гектаридан ўртача 155 центнердан картошка қазиб олишди. Бу йил эса улар давлатга 1150 тонна, социалистик мажбуриятларида белгиланганидан 150 тонна кўп картошка сотдилар.

Қуйида колхоз аъзоларининг картошкадан мўл ҳосил олиш соҳасидаги тажрибалари тўғрисида ҳикоя қилинади.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ХЎЖАЛИГИМИЗДА йилига 80 гектар майдонда картошка етиштириб келинади. Деҳқонларимиз кўпроқ картошканинг эртаки навларини экадилар.

Эртаки картошка экиладиган майдонларни куздаёқ тайёрлаб қўямиз. Техника воситаларидан самарали фойдаланиш учун картошкани яхлит пайкалларга экиш чораларини кўрамиз. Бу далалар кузда 28—30 сантиметр чуқурликда ҳайдалади. Шудгорлаш олдидан ҳар гектар ерга 20—30 тоннадан маҳаллий ўғит соламиз. Бу пайкалларни кафтдек текислашга алоҳида эътибор берамиз. Куздаёқ картошка экиладиган майдонларга эгатлар олиб қўйилади.

Картошкадан мўл ҳосил етиштириш кўп жиҳатдан уруққа боғлиқ. Колхозимизда эртаки картошканинг «Прекульский», «Седов», «Полянский» навлари экилади. Уларнинг уруғи октябрь-ноябрь ойларида келтирилиб, сараланади. Шундан сўнг уруғлар яшчикларга солиниб, муттасил равишда 4—6 даража ҳарорат бўладиган, шамоллатиб туриладиган махсус омборларда сақланади. Эртаки картошкани экишдан 15—20 кун илгари уруғлар ундиришга қўйилади.

Кўп йиллик тажрибамиз февраль ойининг охири ва мартнинг биринчи кунлари эртаки картошкани далага экиш учун энг қулай муддат эканлигини кўрсатди. Картошкани экиш билан бир йўла ҳар гектар майдонга ўртача 250—300 килограммдан минерал ўғит соламиз. Бу картошканинг тез ривожланишини таъминлайди.

Эртаки картошка униб чиқа бошлаши биланоқ эгатларнинг усти симли борона билан [illegible]шатилади. Шундан сўнг қатор ораларини культивация қилишга киришамиз.

Ҳосил пишиб етилгунга қадар уни 12—14 марта суғориш талаб этилади. Бунга риоя қилинмаса, ҳосилнинг етилиши кечикади. Шунинг учун картошкачиликда суғоришни яхши йўлга қўйиш катта аҳамиятга эгадир.

«Прекульский» навли картошкани экилганидан сўнг 70 кун ичида қазиб олиш муҳимдир. Уни йиғиштириб олиш кечиктириб юборилса, картошка сифатига путур етади.

Бу агротехника қоидаларига қатъий риоя қилаётган колхозимизнинг Т. Отахожиев, Н. Файзиев, З. Юсуповлар бошлиқ бригадалари коллективлари ҳар гектар майдондан ўртача 160—170 центнердан ҳосил йиғиштириб олмоқдалар. Бу бригадалар асосан картошка етиштиришга ихтисослаштирилган.

Кечки картошка етиштиришнинг ҳам ўзига хос хусусиятлари бор. Маълумки, у май охирлари ва июнь бошларида экилади. Бу даврда тупроқда нам кам бўлади. Шунинг учун имконияти борича кечки картошкани далаларни суғориб экиш мақсадга мувофиқдир. Кечки картошкани ҳам тез-тез, ҳосил етилгунга қадар 16—18 марта суғориш лозим. Экин илдизлари яхши ривожланиши ва ҳосил тугиши учун картошка тупларининг бағри тупроққа кўмилиши керак. Бунинг учун механизаторларимиз культивацияга қўшимча ишчи органлари ўрнатадилар.

Афсуски, кўп хўжаликларда кечки картошкадан олинаётган ҳосил камдир. Бунинг энг асосий сабабларидан бири уруғнинг сифатли бўлмаслигидир. Маълумки, кечки картошка уруғи ҳам қўшни республикалардан келтирилади. Ёз пайтида улар қизиб, бир қисми чирийди. Бу эса унинг униб чиқиш қобилиятини анча камайтириб юборади.

Республикамиз шароитига мослаштирилган серҳосил «Қайчибарг» ва «Обидов» навлари бор. Лекин бу навлардан уруғ тайёрлаш яхши йўлга қўйилмаган.

Хўжалигимиз деҳқонлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Министрлар Советининг қарорига амалий иш билан жавоб бериш мақсадида келгуси йилда картошка экиладиган майдонларни 40 гектарга кенгайтириб, 120 гектарга етказадилар. Ҳар гектар майдондан камида 170 центнердан ҳосил олишни режалаб қўйдик. Бунинг учун эртаки картошка экиладиган майдонлар ўғитланиб, сифатли ҳайдалди ва эгатлар ҳам олиб қўйилди.

Қ. УМАРОВ,
Калинин районидаги «Партия XX съезди» колхозининг раиси.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

(Боши 1-бетда).

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид этувчи СССР министрликлари ва идоралари ўз планларида ана шу маҳсулотлар бевосита хўжаликларда қабул қилинадиган харид ҳажмини кўзда тутишлари керак.

СССР Госплани ва СССР Госснаби 1981 йилдан бошлаб қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид этувчи министрликлар ва идораларга ихтисослаштирилган автомобиллар, шунингдек бу автомобилларни харид этишга, гаражлар ва ремонт базаси қуришга, бевосита хўжаликларда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қабул қилиш учун зарур тара ва юк ортиш-тушириш техникасини сотиб олишга капитал маблағлар ҳам ажратилишини кўзда тутсинлар.

1981 йилдан бошлаб зиммаларига қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш вазифаси юкланган тайёрлаш, савдо корхоналари ва ташкилотлари ҳамда бошқа корхона ва ташкилотлар колхоз, совхоз ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва бирлашмаларининг транспортидан фойдаланганида хўжаликларнинг юк ташиш ва тушириш ҳаражатларини қоплаши белгилаб қўйилди. Ҳаражатлар маҳсулотни ташиб келтирган транспорт турининг норма ва тарифларига биноан қопланади.

Колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва бирлашмаларидаги мавжуд омборхоналардан янада тўлароқ фойдаланиш, картошка, сабзавот, ҳўл мева сақлашни яхшилаш ҳамда уларни савдо корхоналари ва ташкилотларига бевосита алоқага биноан янада бир маромда юбориб туриш мақсадида хўжаликларда сақланаётган маҳсулотни уларни амалда реализация қилинган йилда давлатга сотиш планини бажариш ҳисобига қўшиш мақбул деб топилди.

2. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва уларни давлатга сотишни кўпайтиришни ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишни иқтисодий жиҳатдан рағбатлантиришни такомиллаштириш тўғрисида

Ягона давлат харид планлари белгиланиши муносабати билан, шунингдек колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва бирлашмалари давлатга сотадиган қишлоқ хўжалик маҳсулот бирлиги учун давлат тўловларининг вужудга келган ўртача даражасини сақлаб қолиш мақсадида 1981 йилнинг январидан бошлаб пландан ташқари сотиладиган маҳсулотга ёки бундан аввалги йилларда эришилган даражадан ортиқча сотилган маҳсулотлар учун тўланадиган қўшимча пулни қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг харид нархларига қўшиш қарорда кўзда тутилган. 1981 йилдан бошлаб донли экинлар, соя, машинада ва қўлда терилган пахта навларига, ферментланмаган тамаки хом ашёси, зиғир тола, ўрта рус ва жанубий наша ва уйқу келтирадиган (мойли) кўкнорнинг харид нархлари шуни назарда тутиб белгиланади.

Колхозлар, совхозлар, бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва аҳоли давлатга сотадиган бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари учун иттифоқдош республикаларнинг министрлар советларига ажратилган пул миқёсида харид нархларини ишлаб чиқиш ва СССР давлат нарх комитети билан келишиб олган ҳолда харид нархларини тасдиқлаш ва бунда юқори сифатли қишлоқ хўжалик маҳсулотлари кўпроқ етиштирилишини рағбатлантиришни кўзда тутиш вазифаси топширилди.

Давлатга ўнинчи беш йилликда эришилган ўртача даражадан ортиқча дон, кунгабоқар, қанд лавлаги, пахта, соя, зиғир тола ва наша маҳсулотлари (титилган поя, тола), картошка, чой барги, тамаки, хмель, горчица, эфир мойли экинлар, кўкнор, чорва ва парранда, сут, жун, тухум, қоракўл тери ва панта (шох) сотганлик учун 1981—1985 йилларда харид нархларининг 50 проценти миқдорида қўшимча ҳақ тўлаш белгиланди.

СССР тайёрлаш саноати министрлигига, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва СССР давлат нарх комитетига колхозлар, совхозлар, бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва бирлашмаларга кўрсатиб ўтилган қўшимча ҳақни тўлаш тартиби тўғрисидаги инструкцияни бошқа манфаатдор министрликлар ва идоралар иштирокида ишлаб чиқиш ҳамда СССР Молия министрлиги билан келишиб олган ҳолда уни тасдиқлаш топширилди.

Тайёрлаш ташкилотлари қабул қилмаган ва КПСС Марказий Комитети ҳамда СССР Министрлар Советининг 1967 йил 13 апрелда қабул қилган 319-сонли қарорида кўзда тутилган сабзавот, ҳўл мева ва резавор мева, узум ва тез бузиладиган бошқа маҳсулотлар, шунингдек картошка ва паррандани реализация қилиш тартиби ва шартлари колхозлар ҳамда қишлоқ хўжалигидаги хўжаликлараро корхоналар (ташкилотлар)га ҳам тааллуқлидир.

Қишлоқ хўжалик хом ашёсини қайта ишлашдаги моддий техника таъминоти шартлари, сифати давлат стандартларига мос келадиган саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва реализация қилишни планлаштириш тартиби, шунингдек қишлоқ хўжалик хом ашёсидан маҳсулот ишлаб чиқарувчи саноат корхоналари шундай халқ истеъмоли молларига тааллуқли улгуржи нархлар СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги системасидаги колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарига, Украина ССР совхозлар министрлиги ва Молдавия ССР колхозлар кенгашига ҳам тааллуқлидир.

Совхоз ходимлари ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналари ходимларининг маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши самарадорлигини оширишдан манфаатдорлигини кучайтириш мақсадида совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарида экин-тикин билан банд бўлган ишчиларнинг иш ҳақи ишбай-мукофот системаси билан тўланиши белгиланди:

Бригада, отряд, звенода бажарилган қишлоқ хўжалик ишлари ҳажми учун тариф ставкалари ва иш нормаси бўйича:

Олинган маҳсулот учун— иш ҳақи тариф фондининг 25 процентига асосланиб белгиланган маҳсулот бирлиги (натурал ёки қиммати)нинг нархи бўйича, маҳсулот бирлигининг нархи иш ҳақи тариф фондининг 50 процентига асосланиб белгиланадиган экинлар бунга кирмайди. Бригада, отряд, звено маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан белгиланган йиллик планни камида 80 процент қилиб бажарганида, ёғингарчилик етарли бўлмаган ва ортиқча бўлган зоналарда эса (тегишли иттифоқдош республикалар министрлар советларининг рухсати билан) маҳсулот етиштириш плани камида 50 процент бажарилганида ишчилар меҳнатига мазкур тарифга мувофиқ ҳақ тўланади.

Совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарида деҳқончилик ва чорвачиликда банд бўлган ҳамда умуман бириктирилган группа бўйича қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги ва чорва ҳамда парранда маҳсулдорлиги юзасидан юқори кўрсаткичларга эришган ишчиларга қўшимча тўланадиган ҳақ миқдори юқори ташкилотнинг рухсати ва тегишли Касаба союз комитети билан келишиб олган ҳолда тариф фондининг 25 процентидан 50 процентга қадар кўпайтирилиши мумкин деб белгиланди.

Қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги, чорва, парранда маҳсулдорлиги кўрсаткичларини аниқлаш СССРнинг тегишли министрликлари ва идораларига топширилди. Ана шу кўрсаткичларга эришилган тақдирда иш ҳақи тариф фонди шундай оширилади ва бу оширишнинг конкрет миқдори ҳам белгиланади.

Совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарининг раҳбарларига ишлаб чиқариш конкрет шароитларини ҳисобга олиб, юқори органларнинг рухсати ва тегишли касаба союз комитети билан келишиб олган ҳолда ишчиларни мавжуд мукофотлаш тартиби ўрнига хўжаликда ишлаб чиқарилган кўрсаткичларга мувофиқ мукофотлаш ҳуқуқи берилди. Бунда ишчиларни мукофотлаш меҳнат унумдорлигини ошириш, таннарх ва бевосита ҳаражатларни камайтириш, аввалги йилларга нисбатан ишлаб чиқаришни кўпайтириш, сифатли озуқа етиштиришни ошириш, экин ҳосилдорлиги, чорва ва парранда маҳсулдорлигини кўпайтириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, чорва ва паррандани сақлаб қолишни таъминлаш, трактор, комбайн ва бошқа машиналарни ғоят унумдор қилиш, машина-ускуналарни асрашни таъминлаш, суғоришга кетадиган сувни тежаб-тергаш ва бошқа иш кўрсаткичларини яхшилаш учун рағбатлантиришга қаратилмоғи лозим.

Ишлаб чиқариш бригадаларининг коллективлари (кенгашлари)га бутун бригада коллективининг иш натижаларига кўра, улар учун белгиланган мукофот ва иш ҳақи миқдори доирасида ҳар бир бригада аъзосининг умумий иш натижаларига қўшган реал ҳиссасини назарда тутиб, унга бериладиган мукофот ва иш ҳақи миқдорини белгилаш, профессионал маҳорати ва бир неча касбда ишлаганлиги учун бригада аъзоларини устама ҳақ ва қўшимча ҳақ олишга тақдим этиш, бригада ичида социалистик мусобақа ғолибларини ва уларни рағбатлантириш миқдорини белгилаш, хўжалик ички социалистик мусобақасининг якунларига кўра бригада аъзоларидан моддий ва маънавий рағбатлантириш учун номзодлар кўрсатиш ҳуқуқи берилди.

Совхоз меҳнат коллективлари, бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналари ва бирлашмаларининг меҳнат унумдорлигини ўстиришни жадаллаштиришдан уларнинг манфаатдорлигини ошириш ҳамда кадрлар қўнимсизлигини қисқартириш мақсадида совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналари ҳамда бирлашмаларига белгиланган норма ёки пландаги иш ҳақи фондини тежаш ҳисобидан, тариф ставкалари ва маошларга қуйидагича устама ҳақ тўлаш ҳуқуқи берилди.

бир неча хил касбда ишлаганликлари ва белгиланган иш ҳажмини кам ходимлар билан бажарганликлари учун ишчиларга (ставка (маош)нинг 50 процентигача миқдорида.

алоҳида масъулиятли ишларда банд бўлган ремонт устахоналарининг малакали ишчилари юксак профессионал маҳоратлари учун (корхонадаги узлуксиз иш стажини назарда тутган ҳолда) разрядлараро тафовут миқёсида берилган разряд тариф ставкасининг 4, 8 ва 12 проценти миқдорида босқичма-босқич;

инженер-техник ходимлар ва хизматчиларга юксак малакаси учун маош (ставка)нинг 30 проценти миқдорида, деҳқончилик ва чорвачиликда бригада бошлиғи сифатида ишлайдиган қишлоқ хўжалик мутахассисларига эса 50 проценти миқдорида, совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналари ва бирлашмалари иш ҳақи фондининг бир процентигача миқдорида устама ҳақ тўланади.

Иш кўрсаткичлари ёмонлашиб кетса шу устама ҳақлар бекор қилиниши мумкин.

СССРнинг тегишли министрликлари ва идораларига совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналари ва бирлашмаларининг ишчилари, раҳбар ходимлари ва мутахассисларини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сифатини юксалтиришга рағбатлантириш тўғрисидаги таклифларни ишлаб чиқиш ва бу таклифларни СССР Министрлар Советига тақдим этиш вазифаси топширилди. Хўжаликлар юқори сифатли маҳсулотни реализация қилишдан олган қўшимча пул маблағларининг бир қисмини мана шу мақсадларга ажратиш назарда тутилади.

Совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарида деҳқончиликдаги механизациялаштирилмаган ишларда банд бўлган етакчи касблардаги ишчиларнинг малака оширишдан моддий манфаатдорлигини кучайтириш учун «I класс ўсимликшунослик устаси» ва «II класс ўсимликшунослик устаси» унвонлари белгиланди. Уларга иш ҳақининг 20 проценти ва 10 проценти миқдорида қўшимча ҳақ тўланади. Айни маҳалда СССРнинг манфаатдор министрликлари ва идоралари СССР меҳнат ва социал масалалар Давлат комитети ва ВЦСПС билан келишиб олган ҳолда шу унвонларни бериш тартиби тўғрисидаги низомни ишлаб чиқиб, тасдиқлашлари лозим.

Колхозларга деҳқончиликдаги механизациялаштирилмаган ишларда банд бўлган колхозчиларга шу низомга биноан тегишли унвон бериш тавсия этилди.

Ем-хашакни ялпи ўриб-йиғиб олиш даврида озуқа тайёрлаш ишлари билан банд бўлган совхоз ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарининг тракторчи машинистлари меҳнатига тўланадиган ҳақ I ва II класс озуқа тайёрланганида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг донли экинлар ва дуккакли дон экинлари, дон ва силос учун етиштирилган маккажўхори, кунгабоқар, картошка ва уруғли ўтларни йиғиштириб олишда банд бўлган тракторчи машинистлар учун 1966 йилнинг 22 апрелида қабул қилган 311-сонли қарорида кўзда тутилган тартиб ва шартлар билан берилади.

Қарорда 1981 йилдан бошлаб раҳбар ходимлар ва мутахассисларни мукофотлаш тартибини қуйидагича жорий этиш кўзда тутилган:

бундан аввалги 5 йилда эришилган ўртача йиллик даражага нисбатан қишлоқ хўжалик маҳсулотини реализация қилиш (етиштириш) ҳажмини ўстирганликнинг ҳар проценти учун мансаб маошларига қараб бериладиган йиллик иш ҳақининг 2 процентигача миқдорда;

бундан аввалги 5 йил мобайнида эришилган ўртача йиллик даражага нисбатан кўпайган фойданинг ҳар бир проценти учун мансаб маошларига кўра белгиланган йиллик иш ҳақининг 2 процентигача миқдорда;

олинган фойда учун.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини реализация қилиш (етиштириш) ҳажмини кўпайтирганлик учун хўжаликлар иш ҳақи фонди ҳисобидан, фойдани кўпайтирганлик ва фойда олганлик учун эса КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг 1970 йил 2 апрелда қабул қилган 227-сонли қарорига мувофиқ раҳбар ходимлар ва мутахассислар мукофотлаш учун фойдадан ажратиладиган маблағлар ҳисобидан мукофотланади. Олинган фойда учун бериладиган мукофот миқдори ҳар бир ходим учун йилига икки ойлик мансаб маошидан ортиб кетмаслиги керак.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини реализация қилиш (етиштириш)ни кўпайтирганлиги учун раҳбар ходимлар ва мутахассисларга бериладиган мукофот дон ва гўшт етиштириш плани бажарилган ихтисослаштирилган хўжаликларда эса бундан ташқари асосий тармоқ маҳсулотларини етиштириш плани бажарилган тақдирда ажратилади. Хўжаликларнинг мутахассислари улар банд бўлган тегишли тармоқ ёки ишлаб чиқариш участкаларининг иш натижаларига биноан мукофотланадилар.

Совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарида моддий рағбатлантириш фонди 1981 йилдан бошлаб маҳсулот етиштириш ва фойда олиш кўпайишига қараб барқарор нормативларга биноан ҳосил қилинади.

Совхозларда ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарида бу фонд:

фойдадан процент ҳисобида белгиланган норматив бўйича (бундан аввалги беш йил мобайнида эришилган ўртача йиллик даражага нисбатан) ялпи қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ҳажми ўсишининг ҳар бир проценти учун;

фойда олиш учун белгиланган норматив бўйича ҳосил қилинади.

Бу фонд паст рентабелли совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарида (иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари тасдиқлаган рўйхат бўйича) бундан аввалги беш йил мобайнидаги ўртача йиллик даражага нисбатан ялпи қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ҳажми ўсишининг ҳар бир проценти учун иш ҳақи йиллик план фонди пулининг 0,3 процентигача миқдори ҳисобидан ҳосил қилинади.

Совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарида моддий рағбатлантириш фондига ажратиладиган жами пул (нормативлар белгиланган йил учун) корхона иш ҳақи йиллик план фондининг 12 процентидан ошиб кетмаслиги керак.

СССРнинг тегишли министрликлари ва идораларига совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарининг моддий рағбатлантириш фонди тўғрисидаги низомни ишлаб чиқиб, уни тасдиқлаш, унда бошқа шартлар билан бирга маҳсулот сифатини оширганлиги учун хўжалик ходимларини мукофотлаш тартиби ва шартларини кўзда тутиш вазифаси топширилди.

Колхоз ва совхозлар экономикасини мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш учун шарт-шароитлар вужудга келтиришда уларга молиявий ёрдам бериш мақсадида қарорда колхоз ва совхозлар СССР давлат банки берган ва илгари тўлаш муддати кечиктирилган ҳамда 1980—1981 йилларда тўлаб олмаган жами 10 миллиард сўмлик қарзларини узишларини яна кечиктириш ва бу қарзни 1991 йилдан бошлаб 10 йил мобайнида баравар бўлиб-бўлиб узишлари мумкинлиги кўзда тутилган. Колхоз ва совхозлар СССР давлат банки берган ва ушбу қарорга мувофиқ узилиши кечиктирилган қарзларнинг процентини тўлашдан озод этилади.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари, СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, ўлка, область ва район партия комитетлари, автоном республикалар Министрлар Советлари ва халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари зиммасига ҳар бир колхоз ва совхознинг иқтисодий ва молиявий аҳволини кўриб чиқиб, уларнинг иқтисодий ва молиявий аҳволини мустаҳкамлаш, меҳнат унумдорлиги ва хўжаликлар рентабеллигини ошириш, ноишлаб чиқариш ҳаражатлари ва маблағларни сарфлашдаги ортиқчаликларни тугатиш, хўжалик ички резервларидан янада тўлароқ фойдаланиш ҳамда колхоз ва совхозлар СССР давлат банки берган қарзларни ва бошқа тўловларни ўз вақтида узишларини таъминлаш вазифасини юклади.

ТАРБИЯВИЙ ИШГА КОМПЛЕКС ЁНДОШИБ

ЧИРЧИҚ ШАҲАР ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИДАН

КПСС XXVI съездини чақириш тўғрисидаги хабар матбуотда янги эълон қилинган кезлар эди. Монтажчилар съезд олди мусобақасини ташкил этиш юзасидан янги режаларни белгилаб олиш мақсадида қизил бурчакка тўпланишди. Биринчи бўлиб сўзни электр пайвандчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. И. Полевков олди.

— Беш йилликни муддатидан олдин бажариш юзасидан ўтказилаётган мусобақа яхши самаралар беряпти, — деди у. — Энди биз мусобақа формаларини янада такомиллаштириш чораларини кўришимиз керак. Мен барча ҳамкасбларимни партия съездига бериладиган ғалаба рапортига имзо чекиш ҳуқуқини олиш учун мусобақалашишга чақираман.

Қаҳрамон электр пайвандчининг бу таклифи бошқаларга ҳам маъқул тушди. Шу куни «Промтехмонтаж» бошқармасида янги ташаббус туғилди. Бу ташаббус тезда бутун шаҳар бўйлаб ёйилди.

Орадан кўп ўтмай кимёгарлар ва машинасозлар яна бир ташаббус билан чиқдилар. Новатор ишчилар «КПСС XXVI съездига — 26 зарбдор ҳафта» эълон қилдилар. Шаҳар партия комитети бу ташаббусни қизғин маъқуллади. Шу бўйи ҳозир шаҳарда съездга бериладиган рапортга имзо чекиш ҳуқуқини қўлга киритиш ва съезд шарафига бошланган 26 зарбдор декадада энг юқори кўрсаткичларга эришиш бўйича қизғин мусобақа кетяпти.

Чирчиқ шаҳри меҳнаткашлари беш йилликни муддатидан олдин бажариш ва КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган мусобақада актив қатнашиб, янги-янги ютуқларга эришмоқдалар. 220 киши бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажариш юзасидан ташаббус бошлаган эди. 160 ишчи ҳозир ўз ваъдасига вафо қилди. 9 мингдан ортиқ ишчи эса 1980 йил планини Улуғ Октябрнинг 63 йиллиги арафасида бажариб қўйди. Мусобақа шарофати билан ўн бир ойлик топшириқ шаҳарда барвақт бажарилди. Планга қўшимча салкам 5 миллион сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилинди.

Ўзбекистон қаттиқ қотишмали ва иссиққа чидамли металлар комбинати ишчилари ўн тўрт йўналиш бўйлаб мусобақалашмоқдалар. Корхона маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари мусобақага ҳар куни якун ясаб бормоқдалар. Илғорлар маҳаллий радио ва жанговар варақаларда мадҳ этилмоқда. Ғолибларга мукофотлар барча ишчилар иштирокида тантанали суръатда топширилмоқда. «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси, трансформатор заводи каби корхоналарда ҳам мусобақани ташкил этишга ва ривожлантиришга алоҳида эътибор беряпти. Мусобақа давомида янги-янги рекордлар қўйилмоқда, ватанпарварлик ташаббуслари туғилмоқда.

Партия конференцияси арафасида шаҳар бўйлаб ажойиб хушхабар тарқалди. Саноатчилар маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш беш йиллик топшириғини муваффақиятли бажардилар. Ўнинчи беш йиллик давомида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми тўққизинчи беш йилликка нисбатан 24 процент ошди. Пландан ташқари 250 тонна минерал ўғит, 122 минг кубометр норуда материаллар, 75 минг жуфт пойафзал ишлаб чиқарилди, 24 миллион киловатт-соат электр энергияси ҳосил қилинди. Ишчилар беш йиллик охиригача пландан ташқари яна 28 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш учун курашмоқдалар.

Эришилган ютуқларга Ўзбекистон қаттиқ қотишмали ва иссиққа чидамли металлар комбинати, Чирчиқ ГЭСлар каскади, тикувчилик фабрикаси коллективлари, айниқса, катта ҳисса қўшдилар. «Электрохимпром» бирлашмаси кимёгарлари минерал ўғитлар ишлаб чиқариш бўйича беш йиллик топшириқни 19 октябрда, аммиак ишлаб чиқариш бўйича эса 11 ноябрда бажардилар.

Шаҳар партия ташкилоти кейинги йилларда ишлаб чиқаришни ривожлантириш, янги қувватларни ишга тушириш бўйича катта ишларни амалга оширди. Корхоналарда амалга оширилган 4900 та ташкилий-техникавий тадбир 24 миллион сўмлик иқтисодий самара келтирди. Цехларда 46 та поток линия монтаж қилинди, 1280 та ускуна ўрнатилди. Техникани тараққий эттиришга ишчиларнинг ўзлари ҳам катта ҳисса қўшмоқдалар. Улардан тушаётган рационализаторлик ва ихтирочилик таклифлари йилига неча миллион сўмлик фойда беряпти. Кўрилган тадбирлар туфайли меҳнат унумдорлиги ўсди, маҳсулот ишлаб чиқариш сифати яхшиланди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини ўстиришнинг 90 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилди.

Чирчиқ шаҳар партия конференциясида ҳисобот доклади қилган шаҳар партия комитетининг биринчи секретари П. А. Юсупов капитал қурилиши соҳасида бажарилган ишларни ҳам алоҳида тилга олди. Ҳисобот даврида шаҳарда капролактам ишлаб чиқариш комплекси тўла қуриб битказилди. У йилига 80 минг тонна капролактам, ва минглаб тонна сульфат аммонийси ишлаб чиқариш қувватига эгадир. Умуман, ўтган беш йилликда капитал қурилишига салкам 400 миллион сўм сарфланди. Ишлаб чиқариш қувватларидан ташқари 2 та мактаб, 4 та боғалар боғчаси, ҳунар-техника билим юрти, 245 минг квадрат метр турар-жой фойдаланишга топширилди. Корхоналар кучи билан эса 7 та чорвачилик комплекси, 100 минг бош паррандa боқиладиган товуқхона қуриб битказилди. Ҳозирги кунда қурилиш бригадаларининг 64 проценти хўжалик ҳисобида ишлаяпти.

Докладчи, музокарада қатнашган трансформатор заводи партия комитетининг секретари Д. Азизхўжаев, «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси директори В. Қодиров, «Промтехмонтаж» бошқармаси монтажчи-слесарлар бригадаси бошлиғи М. Абдурашидов, 160-қурилиш тресги партия комитетининг секретари Н. И. Тонких, Тошкент политехника институтининг Чирчиқдаги кечки факультети декани Д. Умаров ва бошқа ўртоқлар ҳисобот даврида саноат ишлаб чиқаришини ривожлантириш, капитал маблағлар самарадорлигини ошириш, идеология ишларини талаблар даражасига кўтариш мақсадида амалга оширилган тадбирларни атрофлича анализ қилдилар, асосий эътиборни бажарилмай қолган ишларга, йўл қўйилган нуқсонларга қаратдилар.

«Чирчиқсельмаш» заводи қуюв цехи, «Электрохимпром» бирлашмаси катализатор цехини реконструкция қилиш неча йиллардан бери чўзиб келинаётганлиги конференцияда қаттиқ танқид қилинди. Реконструкция ишларининг сустлиги учун ҳам бу корхоналарда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми камайиб бормоқда. «Чирчиқсельмаш» заводида ўн бир ойлик план бажарилмай қолди. Қишлоқ хўжалигига 2244 та культиватор, 140 та кўрак чувиш машинаси, 522 минг сўмлик запас қисмлари кам етказиб берилди.

Шундай аҳволни ғишт заводида ҳам кўриш мумкин. Конференцияда Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати министрлиги адресига ўринли эътирозлар билдирилди. Министрлик заводни реконструкция қилишга эътиборсизлик билан қараётгани учун ҳам ғишт ишлаб чиқариш кейинги пайтда анча камайиб кетди. Бу йил ғиштни қолиплаш ва пиширишш цехлари реконструкцияси учун арзимаган миқдордаги маблағ ажратилди. Бу маблағ ҳам қурилиш ташкилотларининг айби билан тўла ўзлаштирилмай қолди. Шу ўринда бошқа соҳаларда ҳам қурилиш ишлари оқсаётганлигини эслатиб ўтиш керак. Шаҳарда соғлиқни сақлаш объектлари қурилиши ўн бир ойлик плани 53 процент, мактабгача тарбия муассасалари қурилиши плани эса 91 процент бажарилганлигини қандай баҳолаш мумкин?!

Конференция делегатлари ишчилар активлиги ва ташаббускорлигини оширишда сиёсий ва иқтисодий ўқувнинг роли тўғрисида алоҳида тўхталиб ўтдилар. Ҳозирги пайтда 40 мингдан ортиқ киши сиёсий ва иқтисодий ўқувнинг турли формаларига жалб этилган. Шаҳар партия комитети машғулотлар сифати устида алоҳида қайғурмоқда, пропагандист кадрларни танлаш ва тарбиялашга катта эътибор бермоқда. Пропагандистларнинг 75 процентдан ортиғи ўз шахсий ижодий планига эга.

Раҳбар кадрлар ўқуви ҳам яхши йўлга қўйилган. Шаҳар партия комитети ҳузурида ташкил этилган назарий семинар машғулотларида корхона ва ташкилот раҳбарларидан 273 киши иштирок этяпти, Шаҳар партия комитети тарбиявий ишга комплекс ёндашув бўйича корхоналарда амалга оширилаётган ишларни мунтазам назорат қилиб боряпти. Бўлиб ўтган бюро мажлисларидан бирида трансформатор заводи директори Р. Саримсоқов бу соҳада бажарилаётган ишлар тўғрисида ҳисоб берди.

Лекин ҳамма жойда ҳам раҳбар кадрлар тарбиявий ишларни ташкил этишда актив қатнашаяптилар, деб бўлмайди. Кейинги икки йил давомида «Чирчиқ» станцияси бошлиғи В. И. Ишченко сиёсий ўқув машғулотларига атиги икки марта қатнашибди холос. Ғишт заводининг собиқ директори В. Е. Сальчиков ҳам партия ташкилоти ўтказаётган тадбирларда камдан-кам иштирок этган. У ўзига бино қўйиб, сиёсий ўқув машғулотларига ҳатто қатнашмай ҳам қўйган. Ишлаб чиқариш билан эса жиддийроқ шуғулланмаган. Натижада корхона топшириқларини муттасил бажармай келган. Шунинг учун ҳам шаҳар партия комитети унга нисбатан ташкилий чора кўришга мажбур бўлди.

Конференция қатнашчилари Асосий йўналишлар лойиҳасида баён этилган вазифаларни тилга олиб ўтдилар. 1981 йилда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 11,6 процент ўсиши керак. Ҳатто янги объектлар ишга туширилиши лозим. Бу вазифаларни ҳал этмоқ учун меҳнат коллективларининг активлигини янада ошириш, хўжаликни омилкорлик билан бошқариш, ҳар соҳада ташаббускор ва тадбиркор бўлиш талаб этилади.

Конференцияда шаҳар партия комитети, шаҳар партия ташкилоти ревизия комиссиясининг янги составлари, Тошкент область партия конференциясига делегатлар сайланди.

Конференцияда Тошкент область партия комитетининг секретари Ф. Г. Потуремский нутқ сўзлади.

* * *

Шаҳар партия комитетининг бўлиб ўтган ташкилий пленумида **П. А. Юсупов** Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари, **Ю. Ф. Титянчук** шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари, **Н. К. Савченко** шаҳар партия комитетининг секретари қилиб сайландилар.

Ж. НОСИРОВ.

Тошкентдаги бадиий буюмлар фабрикаси коллективи аҳоли эҳтиёжлари учун кўплаб турли-туман маҳсулотлар ишлаб чиқармоқда. Чеварлар қўлидан чиққан сўзана, чойшаб, гулкўрпа, палак ва бошқа буюмлар меҳнаткашлар томонидан кўплаб харид қилинмоқда. Суратда: сифат назоратчиси Нойба Мирқурбонова (чапда) ва катта мастер Саодат Тоҳировалар тайёр маҳсулот сифатини кўздан кечиришмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

ЮКСАЛИШ ЙЎЛИДАН

ОҚҚЎРҒОН район меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг ўн биринчи беш йилликка ва 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган йўналишлари тўғрисидаги қарорини баланд руҳ билан кутиб олдилар.

Охунбобоев номли колхозда бўлганимизда колхоз партия ташкилоти секретари Абдувоид Юнусовни чорвадорлар орасида суҳбат ўтказаётганда учратдик.

— КПСС Марказий Комитетининг лойиҳаси билан танишиб чиққанимизда шу нарса яна бир карра маълум бўлдики, ўн биринчи беш йиллик муваффақиятли бажарилса мамлакат иқтисодий потенциалини, демакки, халқ фаровонлигини янада ошириш имкони кенгаяди. Лойиҳада чорвачиликни янада интенсив ривожлантириш вазифалари қўйилган.— деб сўзнини бошлади А. Юнусов.

— Ўнинчи беш йилликда давлатга 3460 тонна сут, 364 тонна гўшт ва 593 минг дона тухум етказиб бериб, халқ хўжалик планларини ортиғи билан бажардик. Ўн биринчи беш йилликда чорвачиликни ривожлантириш тадбирларини тузган эдик, уни яна бир бор қайта кўриб чиқиб, сизларнинг муҳокамангизга қўямиз.

11-беш йилликнинг охирига бориб, давлатга сут етказиб беришни минг, гўшт етказиб беришни 100 тоннага, тухум етказиб беришни 150 минг донага, ҳар бир соғин сигирдан соғиб олинадиган сут миқдорини 4700 килограммга етказамиз. Гўштга топширилаётган бўрдоқилар вазни 500—510 килограмм бўлиши учун астойдил меҳнат қилишимизга тўғри келади.

Зайнаб Ашурбекова, Машҳура Юсупова, Кароматт Қидирова ва Саима Давлаткелдиева 1981 йилда ҳар бир соғин сигирдан 4000—4200 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олишга қатъий сўз беришди.

Ферма айландик. Ичкарида молбоқар соғин сигирларга ем солаётган Зайнаб Ашурбековани учратдик. Унинг колхоз фермасига ишга келганига йигирма йилдан ошди. 1980 йил охиригача ҳар бир соғин сигирдан яна 240—250 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олиш учун ҳаракат қиляпти.

— Ҳозиргина партиямиз Марказий Комитетининг лойиҳаси билан танишиб чиқдик,— дейди Зайнаб Ашурбекова.— Партиямиз ишлаб чиқаришни ривожлантириш билан бирга халқ фаровонлигини янада ривожлантиришга алоҳида эътибор бераётганлигининг гувоҳи бўлиб турибмиз. Лойиҳада колхозчиларнинг жамоат хўжалигидан оладиган даромадларини беш йилликда 20—22 процентга ошириш кўзда тутилган.

Бунга жавобан биз ҳам астойдил меҳнат қилишимиз керак. Мен ўзим ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йилида ҳар бир соғин сигирдан 4200 килограммдан, беш йиллик охирига бориб эса 5 минг килограммдан сут соғиб олиш ниятидаман.

КПСС XXVI ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездига муносиб меҳнат туҳфалари ҳозирлаётган район хўжаликларининг бошқа ўнлаб чорвадорлари ҳам ўн биринчи беш йиллик планларини атрофлича ўрганиб чиқиб, ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олишмоқда.

П. ЭРГАШЕВ,
У. АСҚАРОВА,
Оққўрғон райони.

Адабиёт ва санъат

Борис ГАЛАНОВ

ДЎСТЛАР БИЛАН САЙР

(ШУ НОМЛИ АСАРДАН ПАРЧА)

Яна бир дўстона кечки таом ёдимда сақланиб қолган. У Октябрь байрами муносабати билан ташкил этилган эди. Бу байрам йиллигини «Знамя Родины» газетамиз редакциясида бизнинг 18-армия сиёсий бўлими бошлиғи Леонид Ильич Брежнев билан бирга нишонлаган эдик. Леонид Ильич ўзининг «Кичик ер» эсдаликларида «Знамя Родины» коллективи ҳақида илиқ гаплар айтган. У газета Кичик ердаги барча воқеаларни қандай оператив ёритганлиги, газетанинг ҳар бир янги сонини окоплар ва траншеяларда сабрсизлик билан кутганликларини, унинг қўлдан-қўлга ўтишини эслатган. Леонид Ильич бир неча марта, редакция летучкаларида иштирок этган, редакторимиз, кекса правдачи Владимир Иванович Верховскийнинг партиявий ва журналистик тажрибасини юксак баҳоларди, газетанинг энг жанговар ва ҳозиржавоб мухбирларидан бири Сергей Борзенко ишини доим кузатарди.

Леонид Ильич «Знамя Родины»нинг барча ходимларини шундайгина танимасдан ҳатто исмини ҳам биларди, кўп йиллар ўтиб 18-армия ветеранлари учрашувларида эса у шундай ҳодисалар ҳақида сўрардики, биз газетачилар бу ҳодисаларни анча вақт ўтиб кетгани учун ҳатто унутиб ҳам юборган эдик.

Леонид Ильич «Знамя Родины» мухбирлари билан Кавказ тоғларида, Новороссийск остида, Житомир тош йўли ёки Карпатларда учрашар экан, ҳар доим такрорлаб шундай дерди:

— Ўз ён дафтарларингизни тез-тез очиб туринг, ёзинг, ёзаверинг. Дангасалик қилманглар. Фактлар, воқеалар, исмларни эслаб қолинг. Газетада кўпроқ исмларни келтиринг. Бу уруш иштирокчиси бўлган ҳар бир киши мақтовга сазовордир.

Леонид Ильич Шимолий Кавказ фронти газетаси — «Вперед за Родину!» газетасининг кўпгина ходимларини ҳам биларди. Улар 18-армия қисмларига келишганда борадиган жойлари билан қизиқарди. Кунларнинг бирида Леонид Ильич Илья Сельвинскийни учратиб, шундай деганини эшитганман:

— Илья, бугун сени койимоқчиман.

— Сабаби, ўртоқ полковник?

— Нега ҳаётингни хавф остида қолдирасан? Бундай қилиш ярамайди.

Бу ерда гап Сельвинскийнинг ўқчи дивизия штабига борганлиги ҳақида борарди. Ўша вақтда бу дивизия немисларнинг Новороссийскдаги Қора денгиз соҳилига чиқишини маҳкам тўсиб, Октябрь цемент заводида мудофаада турарди. Бу ерга бориш жуда хавфли эди. Завод территорияси душман томонидан яққол кўринар ва ўққа тутиларди. Сельвинский эса олдинги маррага ҳам дадил бориб келган эди. Унинг кундуз ёқали пальтоси немис снайперлари учун яққол нишон эди.

Лекин, Сельвинскийни эҳтиётсизлиги учун танбеҳ берган Леонид Ильич фронтнинг энг оғир ва хавфли участкаларига тез-тез бориб туришни ўзининг бурчи деб ҳисобларди. У кўпинча «Октябрь» цемент заводи олдидаги ҳалокат маррасида, снаряд ва миналар осколкаларидан куйиб, илма-тешик бўлиб кетган вагон қолдиғи ёнида жангчилар билан бир неча бор суҳбатлашганди. Урушдан кейин вагонни постамент устига кўтариб, абадий шу ерда қолдирдилар. У Новороссийск ҳимоячилари жанговар шон-шуҳрати ёдгорлиги бўлиб қолди. Ахир бу ердан немис позициялари қўл узатса етгудек яқин, бор йўғи ўттиз метрдан кам бўлса кам эдики, узоқ эмасди.

Редакциядаги Октябрь байрами кечасига қайтайлик. Ликобчалар етарли эди. Вилкалар етарли бўлгани учун бута шоҳларини синдиришга ҳожат қолмади. Байрам столи ҳақиқатан ҳам яхши безатилган ва байрамона эди. Ўша вақтда емагимиз асосан тузланган балиқдан иборат эди. У биз учун ҳам гўшт, ҳам сабзавот ўрнини босарди. Табиийки, тузланган балиқ дастурхонимизнинг энг катта безаги бўлди. Тузланган балиқ қиймаси, шўрваси ва котлети бор эди. Ҳарф терувчи ва машинистка қизларимиз Катя, Таня, Нина, Анялар бутун маҳоратларини ишга солиб ошпазлик қилганликлари учун ҳам таомлар меҳмонлар ва мезбонларга ҳайрон қоларли даражада турли-туман бўлиб кўринарди.

Леонид Ильич байрам кечамизга келганда ҳар сафаргидек ярим ҳазил, ярим чин ҳолда байрам дастурхони ёнида расмий, тантанали нутқлар кам бўлсину оддийлик ва самимийлик кўпроқ бўлсин деб маслаҳат берди.

Газетамиз ходими, довюрак офицер, фронтимизда ҳаммага машҳур бўлган Кичик ер ҳақидаги ашула (айниқса «Кичик ерда бирга бўлган кишини эсдан чиқариш ва севмай қолиш мумкин эмас» деган нақорати ҳаммага маъқул бўлган эди) муаллифи Борис Котляровдан янги шеърлар ўқиб беришни илтимос қилдик. Борис ўрнидан туриб, қандайдир шеърни ифодали ўқиди.

Шунда Леонид Ильич:

— Булар ҳаммаси жанглар ва отишмалар ҳақида. Бу жуда яхши. Сен солдатларга ҳар доим уруш ҳақида ёзилган асарларни ўқиб бериш керак деб ўйлайсанми? Бошқа шеърлар йўқми сенда? — деди.

— Бошқаси йўқ, ўртоқ полковник, — жавоб берди Котляров.

— Ундай бўлса жойингга ўтиргинда тинглагин.

Леонид Ильич Есенин шеърларини ёддан ўқий бошлади.

Албатта, у бундай даҳшатли урушда ҳам кишилар қалбида самимийлик, хушчақчақлик, эзгулик сўнмаслигини яхши биларди. Кейинчалик ўзи ҳам Кичик ердаги минглаб кишилар фақат атака қилиш, бомба ташлаш, найзабозлик билан яшашмаганлиги ҳақида ёзди. Бу ерда узоқ вақт давомида инсон нима билан яшаши мумкин бўлган ҳамма нарса қарор топган эди. Биз ҳам гоҳида эсдан чиқарсакда буни билардик. Эҳтимол редакция Кичик ердаги 225 оловли кунларда бутун уруш давомидагига нисбатан кўпроқ хат олган бўлса керак. Редакция почтаси билан танишар эканмиз, Кичик ерда Совет Иттифоқининг барча шеър ёзабошлаган шоирлари жанг қилаётган бўлса керак, деб ўйлашингиз мумкин эди. Кўз олдингизда немис фугас бомбалари билан остин-устун қилиб ташланган қуруқ водийнинг ястаниб ётиши, у ер бу ерда эса ёлғиз дарахтларнинг қолдиқлари-снарядлар ва миналар парчалари шохларини юлиб ташлаган яланғоч таналар намоён бўлади. Лекин, инсонлар жанглар орасидаги танаффуслар вақтида мойчечак ва қоқи ўт, қуёшнинг чиқиши ва ботиши, ёш қайинларнинг бош узра шилдираётган яшил барги — уруш қадрини икки баравар оширшб юборган осойишта ҳаётнинг арзимас хурсандчиликлари ҳақида шеърлар тўқишарди.

Русчадан М. МИРҲАМИДОВ таржимаси.

НОН ВА НОНВОЙ МАДҲИ

(«Тошкент ҳақиқати» газетасида босилган: «Бўрсилдоқ нонлар» хабарини ўқиб...)

Нонсизу ҳар қандай овқат таъмли-лаззатли эмас,
Нон каби ҳар қандай овқат обрў-иззатли эмас.
Бари бир ким бўлмасин у — хоҳ ҳоким, хоҳ гадо,
Дейдилар ризқ олдида: «жондан азиз — нон бўлса бас!».
Нон учун ўт олдида нонвой ҳамиша жанг этар,
Қаҳрамон нонвойни кимлар «тенги йўқ полвон» демас?
Нонни хор этган — бўлар хор, иззат этганлар — азиз,
Исроф этганни азалдан элу юрти хушламас.
Тоза унлар, гижда, ширмой берса тўқликдан дарак,
Нон ва нонвой мадҳини нечунки Даврон куйламас?

Насрулло ДАВРОН.

НУР ВА СОЯЛАР ТАЛҚИНИ

Таниқли журналист ва ёзувчи Аббос Муҳиддиннинг қисса ва ҳикоялари Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриётида «Чимилдиқдан қочган қиз» номи билан яқинда алоҳида китоб ҳолида чоп этилди. Бир қисса ва ўн беш ҳикоядан иборат бу тўплам ҳажвия навис журналистнинг биринчи йирик мажмуасидир.

Муаллиф ҳажвий ҳикояларининг деярли барчасида қаҳрамонларининг муайян томонларига кучли урғу бериш асосида уларнинг маънавий қиёфасини гавдалантиришга интилади. Муаллиф деярли барча ҳикоясини жуда қисқа, ихчам бир шаклда битишга алоҳида эътибор берган ва бунга муяссар бўлган.

«Қадаҳ» ҳикояси атиги уч саҳифа, холос. Унда ҳикоя қилинишича, ресторан директори икки йил ичида уч участка қуриб, икки хотинлик бўлган. Мана, энди икки хотини борлигининг «иси»ни чиқармай яна бирига — учинчисига уйланиш маросимини ўтказмоқчи. Ҳикояда юлғич шахсларнинг ўз-ўзларини фош қилиши лиро-комик планда берилади.

«Чап чўнтак» ҳикоясида эса ошхоналар трестига янги директор бўлган Нодиржон Икромовнинг руҳий изтироблари тасвирланади.

Ёзувчи «Бемор» ҳикоясида комик планда лаганбардор бир шахс қиёфасини чизади. Каримжон билан Муса Зокиров — қўшни. Зокиров Каримжон ишлаётган комбинатга директор бўлиб келади. Шу муносабат билан Каримда бир-бирига зид икки хил кайфият пайдо бўлади. Эски директорининг у енгидан кириб, бунисидан чиқиб, комбинатнинг «нонини туя қилишга» ўрганган Карим янги директор келишидан ташвишга тушади, қалбида ғулғула пайдо бўлади. Иккинчи бир ҳолат — у хурсанд. Чунки, «минг қилса ҳам қўшниси, даргоҳимда битта завхоз Каримжон юрса-юрар демасмикин, деб ўзини-ўзи юпатарди». Бунинг устига, янги директор ҳамма ходимлар орасида «сиз ҳам шу ердамисиз?» деб сўрашади. Бундан Карим беҳад хурсанд. Шу куниёқ Карим хотини Сожидахонга «бугундан бошлаб овқатингнинг ёғлироқ еридан серғўштроқ қилиб битта косага ош сузиб, Зокир косибникига чиқариб тур», дея топшириқ беради. Хуллас, лаганбардор Карим янги директорни қандай қилиб ўзига ром қилиш йўлини излайди. Кунлардан бирида Карим янги директорнинг телефонда кимгадир гапираётганини, гап орасида «лаганбардорнинг мушугини пишт дейиш у ёқда турсин...» деган сўзларини эшитиб қолади. Шу заҳоти Карим секин-секин сурилиб директор кабинетидан чиқади ва уйига келиб мушугини ўлдиради. Бу мушукни бир йил олдин «хотиним, бола кўрармикин», деган яхши ният билан олиб келган.

ТАҚРИЗ

У — эр-хотин учун овунчоқ эди. Эрталаб ишга кетаётганида Карим ўз мушуги оғзида яримта қазини кўрган эди. Янги директорнинг телефондаги гапини ўзига тегишли, мушуги еган қазини директорники деб тахмин қилиб, уни қийнаб ўлдиради. Ва дарҳол буни Зокировга бориб айтади. «Яхши бўлмапти» дейди кулгидан аранг ўзини тийиб директор. Ниҳоят. Карим ўз ниятига етолмайди, «ўзини нотоб сезиб кўрпа-ёстиқ қилиб ётиб олди». Ҳикоя худди шу тарзда хотималанади ва лаганбардорлик юмористик бир руҳда фош қилинади.

Аббос Муҳиддиннинг «Чимилдиқдан қочган қиз» қиссаси асосан икки қисмдан, яъни «Назр қиз» ва «Надежда» номли қисмдан иборат. Қисса ёш йигит Ўлмаснинг фожиали ўтмишини ва киндик қони тўкилган жойга биринчи бор сафарини ҳикоя қилиш билан бошланади.

Ёзувчи асарда Назира онласининг фожиали ўтмишини реалистик бир руҳда кўрсатади. Қодирқулнинг ёлғиз ўғли урушда ҳалок бўлади. Фарзандининг доғида хотини — Назиранинг онаси ҳам вафот этади. Йиғлай-йиғлай кўзи ожиз бўлиб қолган Қодирқул қизи Назира билан «Ғойиб авлиё»га сиғингани келади. «Шифо топсам» дея келган бир бечоранинг бор бисотини Миён ҳазрат ниқобидаги Шомат ўғри шилиб олади.

Ёзувчи қиссада Назира образи билан параллель равишда Ўлмас интилишлари тасвирига алоҳида эътибор бериб боради. У техникумни битириб, медицина институтига ўқишга кирган, сўнгги практикасини Ғарибмаконда ўтказиш учун бу ерга келган. Ўлмас фақат қишлоқ қиёфасининг таниб бўлмас даражада ўзгариб кетганлигина эмас, айни вақтда, ёшлардаги баркамолликни, одамлардаги шижоатни, ташаббусни, фидойиликни кўриб, уларга мафтун бўлади.

Ёзувчи қиссада мунофиқ Каримов, шилқим, қотил Алим образларини яратишда ҳам маълум ютуқларга эриша олган. Қобил тоға, Соқивой образларининг мураккаблигини кўрсатишда ҳам, уларнинг эски ҳомийларидан воз кечиши изтиробларини тасвир этишда ҳам муаллиф эришган ютуқлар ёрқин кўзга ташланади. Ўлмас, Усмон, Назира, Шура каби ёшлардаги мураккаб ҳолатлар, айни вақтда, уларнинг эҳтиросли, маънавий қиёфаси ёрқин гавдаланади. Луқмон тоға, Василий Иванович Жданов образлари табиийлиги ва самимийлиги билан китобхон эсида қолади.

Юқорида билдирилган фикр-мулоҳазалардан таниқли журналист, ёзувчи қиссаси ва ҳикояларида нуқсон йўқ, деган хулоса келиб чиқмайди, албатта. Баъзи бир ҳикояларда бирёқламалик, ортиқ даражада сунъийлик, қаҳрамонлар қиёфасини ортиқча кулгили тарзда бериш ҳоллари учрайди. Қиссада эса образлар ҳаддан ташқари кўпайиб кетган, натижада заруратсиз эпизодлар, деталлар ўрин олиб қолган.

Биз заҳматкаш ижодкор яна янги асарлари билан китобхонларни хушнуд этишини истаб қоламиз.

А. ҚУЛЖОНОВ,
филология фанлари доктори.

ЯХШИЛАРГА ҚУВОНЧ УЛАШИБ

Болалар — жамиятимиз келажаги, коммунизм посбонларидир. Уларнинг яйраб-яшнаб ўсиши учун ҳамма шарт-шароитлар муҳайё. Барча қатори санъаткорларимиз ҳам уларга атаб кўплаб асарлар яратмоқдалар. «Ўзбекфильм» киностудиясида алоҳида мультипликацион цех бўлиб, у ерда ҳар йили болалар учун саккизта мультфильм яратилади.

Мультцех коллективи бир нечта қўғирчоқ ва расмли мультфильмлар яратиб бадиий совет муҳокамасига топширди. Жумладан, режиссёр В. Иогельсон ва М. Боймуҳамедовлар ўзбек халқ эртаги асосида «Сўнгги жин» номли мультфильм ишладилар. Фильмни суратга олишда оператор М. Падугарскийнинг хизмати айниқса диққатга сазовордир.

Бундан ташқари режиссёр С. Муродхўжаев ва оператор В. Вахненьколардан иборат ижодий группа А. Қобулов сценарийси асосида «Сеҳрли оҳу» номли фильм яратди. Бу картина ҳам ўзбек халқ эртаги асосида ишланган бўлиб, сеҳрли оҳу камбағал овчи Алининг бой бўлиб кетишига ёрдам беради. Ҳамма эртаклардагидек бу фильмларда ҳам яхшилик ёмонлик устидан ғалаба қозонади.

Режиссёр Н. Тўлахўжаевнинг А. Файнберг сценарийси асосида яратган «Униб чиқди» мультфильми эса инсоннинг асрлар бўйи қақраб ётган даштни ўзлаштириб, пахтазорга айлантириш учун олиб бораётган кураши ҳақида ҳикоя қилади.

— Биз, — дейди режиссёр Нозим Тўлахўжаев, — бу картинада болаларга халқимизнинг ифтихори бўлган «оқ олтин»ни етиштириш учун қанчалар меҳнат сарфланишини бир чигит тарихи орқали ифода этишга уриндик. Ўйлайманки, мультфильм ижодкорлари яратган янги асарлар болаларга олам-олам қувонч бағишлаб, уларга манзур бўлади...

А. ОРТИҚБОЕВ.

Ўзбекистон телевидениеси анъанага биноан Янги йил байрамига аталган махсус эшиттириш ва концерт тайёрламоқда. Томошабинлар «зангори экран» орқали ишлаб чиқариш илғорлари, фан ва маданият арбоблари, севимли хонанда ва созандалар билан учрашадилар. Суратларда: Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари — «Ялла» вокаль-чолғу ансамбли коллективи ва таниқли раққоса Қизлархон Дўстмуҳамедова Янги йил базмида ўз санъатларини намойиш этишади.

А. Рисқиев фотоси.

(ЎзТАГ).

ИШЧИ ВА ШОИР

Дўстим, мен ишчиман,
сен эса шоир,
Асли мақсадимиз, —
элга тегсин наф.
Мен ғиштлар тераман,
рости, касбим зўр.
Толмайсан сен элнинг
бахтини куйлаб.
Мен ғиштлар тераман,
метин ғиштлардан
Ажойиб қасрлар
этаман бунёд.
Сен илҳом оласан
ушбу ишлардан
Ва қўшиқ тўқийсан
дилни айлаб шод.

Фақат фарқимиз шу:
мен бир бинокор,
Бинолар қураман
қадди кўкка тенг.
Сен ижод қиласан
тунлари бедор,
Минг бир машаққат-ла
оттирасан тонг.
Биримиз ҳаётга
берамиз сайқал,
Биримиз умрларга
қўямиз ҳайкал.

Тошпўлат НЕЪМАТОВ.
Уйғурчадан Барот Исроил таржимаси.

ҲОЛАМ

Маҳаллада ким тўй қилса, ҳар қачон
Патирини Ҳури холам ёпади.
Кутар бўлса келинлари нозик
меҳмон,
Фақат холам патирлари ёқади.
Қўлдан-қўлга ўтиб борар давра кезиб,
Бир томоша қилиб сўнг ушатилар.
Холам жилмайди, ёққанин сезиб,
Кўзга суртиб дастурхонга узатилар.
Тандирнинг тафтидан қизариб юзи,
Баърини липпага қистириб чаққон,
Бўрсилдоқ кулчани кўтариб ўзи
Ийманиб тутади: — Еб кўр,
гиргиттон.

Чек қўйиб тонг саҳар ғафлат
уйқуга,
Дерлар: хамир қордим ёғу жиззага.
Узилган кулчани солару сувга
Кичик неварасин олар тиззага.
Ўзи оддий, камсуқум, содда аёл,
Ҳар гапида «тавба» деб ёқа ушлайди.
Бағри тўла набира — тиним йўқ хиёл.
Каттаю кичикнинг кўнглин хушлайди.
Одам билан доим гавжум уйлари,
Холам билан чароғон, кулар олам.
Ҳовли тўлиб турар файзу чиройга,
Патиридек тансиқ яшайди холам.

Муҳаббат ТУРОБОВА.

ОНА

БАЛЛАДА

Тун. Уйдан оҳиста эшитилади:
— Туринг, ҳай дадаси! — деган
бир товуш.
Тўлғоқдан тинкаси қуриб аёлнинг —
Зилдай оғир дарддан бўлади беҳуш.
Ота буни билмас, гангитганди май,
Ортиқ мастлигидан ҳеч нарса билмай.
Кўзларин очолмай бақиради — сув!
Онада ғулув...
Доктор етиб келди «тез ёрдам»
билан.
Она жўнар экан, ўшқиради эр:
— Агарда туққанинг яна қиз бўлса,
Уйдан, болалардан умидинг уз, — дер.

* * *

Кенг бино қўйнида ёруғ хоналар,
Оппоқ чойшапларда ётар оналар.
Лекин бир чеккада ётган аёлда,
Нотинч дил, хавотир, оғир нафаси.
Ўғил туққанларга келар ҳаваси
Тўлғоқ азобидан, ғамли ҳаёлда.
Эҳтимол истамас кўзи ёришин,
Эҳтимол истамас «инга» товушин.
«Умид уз» сўзлари беради азоб,
Шомдан тонгга қадар чекар изтироб,
Мажолсиз онага навбат ҳам етди,
Сўнгсиз хаёл ичра кўзи ёриди.
Юрагида дунё умид бор эди,
Туғилди қиз, она хушидан кетди...

* * *

Иккита кроват турар ёнма-ён,
Икки аёл унда янги қадрдон.
Бири ўзин тутмай, йиғлайди юм-юм,
Иложсиз...
На қилсин, бечора, маъсум.
Иккинчи аёл ҳам суради хаёл
Тирноққа зор бўлган у ўксиз кунлар
Уйқусиз ўтказган жафокаш тунлар,
Кўзлари олдидан ўтар бир-бир,
Ёрику тушинар унинг дилини,
Юрак тушунгандай, юрак сирини.
Аёл ҳамон йиғлар, қалтирар эди,
Иккинчиси унга оҳиста деди:
— Менда учта ўғил,
Кутган эдим қиз,
Ҳатто отаси ҳам...
Агар кўнсангиз,
Бўлардик мангулик опа-ю сингил,
Менга қизингиз-у, сизга бу ўғил...
Она кўз ўнгини қоплади туман,
Бағрига босди-ю, жигар порасин,
Муроса қилай деб, топмай чорасин,
Рози бўлди. (Илож йўқди
кўнмасдан).

* * *

Бугун ҳам отаси кайф билан келди,
Хотинин кўзига ногоҳ тикилди:
— Хотинжон, бу нима, йиғлайсан
нега,
Хурсанд эмасмисан, шердек ўғилга?!
...Она тутолмайин ўзин шу маҳал,
Бор гапин билдирар... эр қолади лол.
Хижжонда икков жим бўлиб бир он,
Йўл олишди дарҳол янги дўст томон.
Ота дер ўзидан бўлиб пушаймон:
— Қизчамиз ҳурмати энди
ичмайман!

Собит АБДУЛЛАЕВ.

ЎҒИЛГА МАКТУБ

Уфққа лаб босган йўл бошидасан,
Суронлар, бўронлар олдда беадад.
Ўғлим, ўгитим шу — ҳаётингда сен
Кимгадир суяниб яшама фақат.

Қилич тушса ҳамки бошингга агар,
Юрагинг амрига хиёнат этма.
Ёки виждонингга илаштириб гард,
Отангнинг шод кунин қиёмат этма.

Олис уфқларни кўзла ҳар нафас,
Бетиним меҳнатдан чўчимагин ҳеч.
Агар одамлар деб олмасанг нафас,
Ҳали ҳам кеч эмас, бу йўлдан воз
кеч.

Вақтингни борида қайтгил қишлоққа,
Бунда ҳам шод ўтар ҳар кун, ҳар
даминг.
Меҳринг бахш этсанг гар она
тупроққа —
Ҳеч қайси кишидан бўлмайди
каминг.

Бироқ беҳудадир энди бу гаплар,
Ишонмас экан деб ўйлама яна.
Оталар кўксига ўқдек санчилар, —
Ўғлига айтилган ҳар қандай таъна.

Тунов кун дафтаринг варақлай туриб
Кўзим тушиб қолди уч-тўрт
шеърингга.
Айниқса «Юрт» деган шеърингни
кўриб,
Қувончдан сиғмайин кетдим теримга.

Қолганлари эса... очиғин айтсам,
Бизларга сира ҳам бўлмади маъқул.
Гўё бошқача гап йўқдек ўзинг ҳам,
Бир қизни суйдим деб ёзибсан
нуқул.

Ахир янгиликлар кўп-ку қишлоқда,
Ёзгин ўзимизнинг Ургут тоғини —
Сойлик бўйидаги яшил ўтлоқда
Қўзилар қувлашиб юрган чоғини.

Ёки Омонқулнинг келинини кўр, —
Бултур икки тонна тамаки терди.
Бир оёқ бўлса ҳам Аҳмад тушмагур
Гуллатди қирдаги ажриқзор ерни.

Қисқаси, қўрқмасанг меҳнат
қилмоқдан,
Яхши шеър ёзишга ундаса кўнглинг.
Мен ҳам ғойибона юрак-юракдан
Сафарингга оқ йўл тилайман
ўғлим...

Абдусаид КЎЧИМОВ.

АДИБЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Орджоникидзе районидаги Ойбек номли иккинчи ўрта мактабда ўқувчиларнинг адиблар билан учрашуви бўлиб ўтди. Мактабга Ҳамза номли республика Давлат мукофотининг лауреати, таниқли ёзувчи Одил Ёқубов, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати шоир Муҳаммад Али ва болалар шоири Миразиз Аъзамлар меҳмон бўлиб келишди. Пионер ва комсомолларга шоирлар ўзларининг янги шеърларидан ўқиб беришди. Ёзувчи Одил Ёқубов ёшларга ҳаёт ва адабиёт, ёзувчилик иши масъулияти ҳақида гапириб берди. У ўзининг дастхати ёзилган «Улуғбек хазинаси» ва «Диёнат» романларини мактаб кутубхонасига тақдим этди.

О. АЗИМОВ.

ҚАТРА ХАНДАЛАР

— Спектакль жуда зерикарли-ку, нега чиқиб кетмаяпсиз?

— Бош рўлда қайним ўйнаяпти.

— Кампир ролини эса менинг қайнонам...

— Ундай бўлса чидаймиз!.. Кўпи кетиб, ози қолди.

* * *

— Дада, анави Олим: «Мени дадам бошлиқлар, сенинг дадангдан қўрқмайдилар» деди.

— Сен-чи?

— Менинг дадам боксчилар, сенинг дадангдан қўрқмайдилар, дедим.

— Нима?! Вой хомкаллаей, югур тез, «қўрқар эканлар», де!

* * *

Хотин: — Тушимда катта бир корхонанинг бошлиғи эмишсиз...

Эр: — Оҳ, оҳ, оҳ... Тушингдан айланай!

Хотин: — Кейин сизни бўшатиб, ўрнингизга мени тайинлашибди.

Эр: — Э, кўп валдирайверма. Бор чойни олиб кел!

Баҳром ЮНУСОВ.

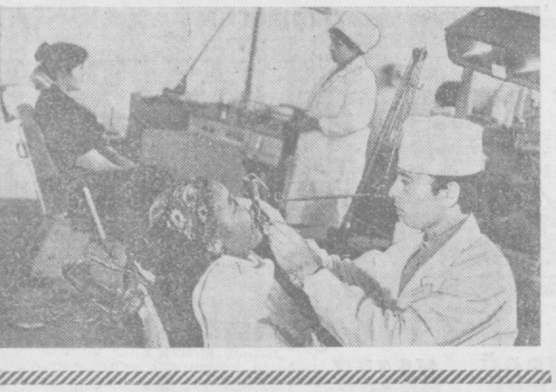

Тошкент область стоматология поликлиникаси шифокорлари яқинда барча қулайликларга эга бўлган, замонавий анжомлар билан жиҳозланган янги бинода беморларни қабул қила бошлашди. Суратларда: (чапдан ўнгга) ҳамшира Мавлуда Рахматуллаева билан врач Рихси Тўхтаева бемор тишини даволашмоқда. Ўнгдаги суратда шифокор Қудратилла Убайдуллаев иш жараёнида.

Х. Мирзакаримов фотолари.

ҚАРДОШЛАРИМИЗ ТАЖРИБАСИДАН

АРЧА БАЙРАМИНИ ҚАНДАЙ ЎТКАЗИШ КЕРАК?

Жаҳоннинг ҳеч ерида болаларга бизнинг мамлакатимиздагидек катта эътибор берилмайди.

Мана, мактаб ўқувчиларининг қишки каникулига ҳам саноқли кунлар қоляпти. Барчага қувонч бахш этувчи бу байрамни қандай қилиб мазмунли ўтказишимиз мумкин? Нима қилсак, ўқувчиларга завқ-шавқ бера оламиз?

Яқинда республикамизнинг қатор министрликлари ва касаба союзлари область советининг масъул ходимлари билан биргаликда Минск шаҳрида бўлиб, арча байрамини ташкил этиш борасида қардошларимиз тўплаган тажрибалар билан танишдик.

Минск область касаба союзлари Совети ходимлари бу байрамни ўтказишда одат тусига кириб қолган эски анъанавий методлардан воз кечдилар. Фарзандларнинг қувнаб ҳордиқ чиқаришлари учун турли янги ўйинлар ўйлаб топилди. 1972 йилдан бери ўзини тўла оқлаб келаётган бу тадбир мазмуни ва гўзаллиги билан бизда ҳавас уйғотди.

Арча байрамини ўтказишда партия органлари, маориф, маданият, савдо, озиқ-овқат, соғлиқни сақлаш ташкилотлари ва бошқа қатор муассасалар актив иштирок этишади. Унда асосий эътибор юксак ташкилотчилик, аниқ тартиб, байрамона руҳ, вақтни тежашга қаратилмоқда. Бу марказлашган метод натижасида эришилаётган қувончли фактларни келтирамиз: маълумки, каникул кунларида фарзандини байрамга олиб бориш учун жуда кўп ота-оналар ишдан жавоб олишга мажбур. Бу иш соатларини бекорга сарф бўлишига олиб келади. Байрамга таклифномалар, фабрика-завод маҳаллий комитетлари орқали берилганда айрим болалар томошаларга бир неча марта бориш шарафига муяссар бўладилар. Айримларига эса бу қувончлар бир марта ҳам насиб этмайди. Шунинг учун ҳам таклифномаларни мактаблар орқали тарқатишга қарор қилинди.

Байрам сценарийлари профессионал драматурглар томонидан тайёрланади. Унинг ижросида ҳам яна профессионал театр коллективлари иштирок этишади. Бу эса фарзандларимизга ўзлари севган, илгаридан таниш бўлган актерлар билан учрашиш имконини беради.

Яна шуниси диққатга сазоворки, мактаб ўқувчилари янги йил байрамига педагоглари, вожатийлар раҳбарлигида эртаклардагидек безатилган махсус автобусларда боришади. Байрам ўтказилаётган театр, маданият саройи, клубларга кираверишда ҳар бир мактабнинг ҳаракат схемалари осиб қўйилади. Бунда шу мактабга томоша залидан ажратилган ўрин ва совға олиш жойлари аниқ белгилаб берилади. Сўнгра болалар яна ўша автобусларда мактабларга элтиб қўйилади.

Арча байрами ўтказилаётган кунларда шаҳар, район халқ маорифи бўлимларида бошқарув штаблари ташкил этилади ва уларда асосан мактаб ўқувчиларини автобус билан таъминлаш назорат қилинади.

Байрам ўтказишнинг бундай марказлаштирилган усули Иттифоқимизнинг Москва, Ленинград, Минск ва бошқа шаҳарларида муваффақият билан амалга оширилмоқда. Бизнинг областимизда ҳам фарзандларимизга қувонч бахш этадиган байрамни ана шу йўсинда ўтказиш қувончли натижалар берган бўлур эди.

М. САФАРОВ,
Касаба союзлари область Совети секретари.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ
МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ЎЗГАРТИШЛАР ЙЎЛИДАН

КОБУЛ, 16 декабрь. (ТАСС). Афғонистон иқтисодий қолоқликдан қутулмай туриб халқнинг турмуш даражасини ошириш, туб социал ўзгартиришларни рўёбга чиқариш, одам одамни эксплуатация қилмайдиган ҳамда тенглик ва социал адолат принципларига асосланган янги жамият қуриш вазифаларини ҳал эта олмайди. АДР ҳукумати мамлакатнинг ҳамма министрликлари олдига айнан мана шу вазифаларни қўйган, деди давлат планлаштириш комитети раисининг биринчи ўринбосари доктор М. Пактиавал ТАСС мухбири билан суҳбатда. Апрель революциясидан кейин миллий экономикани ривожлантиришда муайян натижаларга эришилди. Ўтган йилга нисбатан электр энергия ҳосил қилиш беш процентдан зиёд, табиий газ қазиб олиш эса қарийб етти процент кўпайди. Мамлакат саноатида давлат секторининг роли анча ошди.

Аграр масаланинг ҳал этилиши — миллий-демократик революциянинг марказий проблемаларидан биридир, деди доктор М. Пактиавал. Миллий даромадда қишлоқ хўжалигининг салмоғи 67 процентга боради.

Апрель революциясидан сўнг мамлакатда қишлоқ хўжалигида амалга оширилган катта-катта ўзгартишлар қишлоқдаги феодал муносабатларнинг негизларини анча путурдан кетказди. Пахта, қанд лавлаги, буғдойнинг харид нархлари оширилди, минерал ўғит ва қишлоқ хўжалик анжомларининг нархи пасайтирилди. Мамлакатда кооператив ҳаракатни ривожлантиришга давлат алоҳида эътибор бермоқда.

Шуни таъкидлаб ўтиш кераккки,— деди АДР давлат планлаштириш комитети раисининг биринчи ўринбосари, эришилган муваффақиятларни Совет Иттифоқининг қардошларча ва беғараз ёрдами туфайли қўлга киритиш мумкин бўлди, бу ёрдам мамлакат экономикасини ривожлантиришнинг белгиловчи омилига айланди. СССРнинг кўмаги билан Афғонистонда 130 тадан ортиқ объект қурилди ёки қурилмоқда.

Афғонистон-Совет ҳамкорлиги корхоналарида давлат сектори жами маҳсулотининг ярмидан кўпроғи ишлаб чиқарилмоқда. Бу корхоналар барқарор ишламоқда, белгиланган планларни тўла ва ошириб бажармоқда.

Ҳозирги вақтда Афғонистон туб революцион ижтимоий-иқтисодий ўзгартишлар даврини бошдан кечирмоқда ҳамда Совет Иттифоқи бошчилигидаги социалистик ҳамдўстлик барча мамлакатларининг ёрдами ва мададини доимо сезиб турибди, деди пировардида доктор М. Пактиавал.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

БОНН. ГФРда жаҳон тинчлик кенгаши эълон қилган Сальвадор ватанпарварлари кураши билан бирдамлик халқаро ҳафталиги тугади. Ҳафталик доирасида Ғарбий Германия жамоатчилигининг оммавий намойишлари бўлиб ўтди. Улар Сальвадор хунтасининг кенг халқ оммасига қарши ўтказаётган геноцид сиёсатини кескин қораладилар.

БАЙРУТ. Исроил Бош министри Бегин келгуси ҳафтада кнессетда Жўвлон тепаликларини аннекция қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси муҳокама қилина бошлайди, деб расмий равишда эълон қилди. Маълумки, Жўвлон тепаликлари территорияси Сурия Араб Республикасининг ажралмас қисмидир. Янги аннексиячилик қонун лойиҳасини парламентнинг ўнг экстремист фракциячилари таклиф этган эди. Улар Қуддусни Исроилнинг «абадий ва даҳлсиз» пойтахти деб эълон қилишни талаб этган эдилар.

Шу нарса диққатга сазоворки, БМТ Бош ассамблеяси Тель-Авивнинг босиб олинган араб ерларидаги экспансиячилик фаолиятини кескин қоралаган бир пайтда Исроил ана шу иғвогарона тадбирни амалга оширмоқда.

САН-ХОСЕ. Сальвадор хунтасининг террор ва репрессияларидан яширинib қўшни Гондураснинг чегара районлари территориясига кочиб кетган сальвадорлик қочоқларнинг аҳволи ғоят тангдир. Бу ерда олинаётган хабарлардан маълум бўлишича, сальвадорлик граждантлардан 30 мингдан ортиқ киши — асосан хотин-қизлар, болалар, кексалар картон ва темир-терсакдан қурилган харобаларда, кўпинча очиқ жойларда яшашга мажбур бўлмоқдалар. Муваққат манзилгоҳларда яшовчилар учун ҳеч қандай санитария-гигиена шароитлари йўқ ва улар сувсизликдан азоб чекмоқдалар. Деярли ҳар бир қочоқ хонадонида, айниқса болалар орасида очлик ва касаллик ҳукм сурмоқда.

МАНИЛА. Филиппиннинг таниқли оппозициячи арбобларидан бири Хосе Лингад номаълум шахслар амалга оширган суиқасд натижасида ҳалок бўлди. У тушган машина Манила шимолидаги тош йўлда ўққа тутилди.

Хосе Лингад илгари меҳнат министри ва Пампанга вилоятининг губернатори бўлган эди.

(ТАСС, 17 декабрь).

Спорт

«ИЗВЕСТИЯ» МУКОФОТИ УЧУН

«Известия» газетаси мукофоти учун ўтказиладиган халқаро турнир хоккей мухлислари ўртасида катта қизиқиш билан томоша қилинади. Ўтган куни Ленин номли Марказий стадион спорт Саройида навбатдаги ана шундай турнир старт олди. Биринчи бўлиб майдонга Чехословакия ва Швеция хоккейчилари тушишди. Учрашувнинг биринчи бўлими ва деярли иккинчи бўлими ҳам тенг кураш остида ўтди. Фақат 35-минутга келиб, Пеничка ҳисобни очишга муваффақ бўлди. Учинчи бўлимда Чехословакия хоккейчилари 18 секунд оралиғида икки марта шайба киритиб 3:0 ҳисобида ғалабага эришдилар.

Турнир байроғи тантанали кўтарилгандан сўнг СССР ва Финляндия командалари ўртасида ўйин бўлди. Совет спортчилари 10:0 ҳисобида устун келишди. Командамиздан Шалимов, Голиков ва С. Макаровлар иккитадан шайба киритишди.

ЁШЛАР КЎРИГИ

Ёшлар ўртасида сузиш бўйича С. Митрофанов хотира соврини учун республика XII турнирда бир қатор ёшлар маҳоратларини тобора ошириб бораётганликларини намойиш этдилар. Қизлар ўртасида 100 метрга эркин усулда сузишда Мария Килина 1.02,7 секунд натижа кўрсатиб, биринчи ўринни эгаллади. Ўғил болалар ўртасида шу масофага бўлган бахсда ғолиблик шоҳсупасига қуйидагилар кўтарилди, А. Хлупун, А. Ситаев (иккаласи «Буревестник» жамиятидан), Г. Петросянц («Локомотив»).

100 метрга баттерфляй усулида сузишда В. Озирянная финишга биринчи бўлиб келди. Шу усулда 200 метрга бўлган мусобақада «Меҳнат резервлари» вакили З. Саҳобиддиновага тенг рақиб топилмади. Ғолиб масофани 2.49,2 секундда сузиб ўтди.

Команда ҳисобида «Спартак» сузувчилари пешқадамлик қилмоқдалар.

СОВРИНДОРЛАР САФИДА

Сергей Сивко хотирасига бағишлаб ўтказиладиган турнир ҳамиша бокс мухлислари диққат марказида бўлади. Негаки, бу учрашувларда тренерлар ҳар гал янги-янги спортчиларни рингга чиқарадилар. Москвадаги бу галги ана шундай турнирда мамлакатимизнинг бир қатор шаҳарларидан келган боксчилар билан бир қаторда республикамиз вакиллари ҳам иштирок этдилар. Энг енгил вазнда ангренлик динамочи З. Абдуқодиров барча учрашувларда ғолиб келиб, биринчи ўринни эгаллади.

Реклама ва эълонлар

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ШАҲАРЛАРИ ВА РАЙОНЛАРИДАГИ КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНЛАРИГА

«РОССИЯНИНГ ОҚ ҚОРИ»

ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМНИ ЧИҚАРАДИ

Постановкачи-режиссёр — Ю. М. ВИШИНСКИЙ.
Ролларда: А. Михайлов, В. Самойлов, Ю. Каюров, Н. Гундарева, К. Миколаевска, В. Якут, Б. Галкин, А. Голобородько.

«Россиянинг оқ қори» фильми биографик жанрга хос. Бош қаҳрамон—муаллифлар ўйлаб чиқарган эмас, балки бор одам, шахмат бўйича жаҳон чемпиони Александр Алёхиндир. Уни тақдири билан яқиндан таниш бўлган кишилар — ёзувчи Александр Куприн, жаҳоннинг энг йирик шахматчиси — Ласкер, Эйве, Флорлар қуршаб олишган. Воқеа даври ҳам аниқ белгиланган — 1921 йилдан 1946 йилгача чемпион ҳаётидаги воқеалар кўп йиллар давомида оз-оздан, қунт билан кишилардан сўраб-билиб, архивлардан, шахсан Алёхинни билганлар хотирасидан тўпланган.

Бу картина биографик фильмлардан аввало «инсон ва Ватан», «талант ва бегона юрт» масалаларини тадқиқ қилиш билан фарқ қилади. Гениал рус шахматчисининг драматик тақдири материаллари асосида яратилган. Бу ерда фақат тадқиқотгина эмас, балки инсоннинг Ватани биргина эмас, шунинг учун ҳам кишилар Ватан олдида у ёки бу қилиқлари учун масъулиятни ҳис этишлари кераклиги ҳам айтилган. Киши ўз виждони олдида биронбир хатога йўл қўйдими, уни абадийга хавф остига қўяди ва воқеаларнинг гирдобига тушиб қолади. Ёлғизлик, ички кечирмалар, ахлоқий ва руҳий тушкунлик ҳар қандай ёлғиз одамнинг ҳамроҳи бўлади.

Ватандан чорак аср олисда бўлиш кишига худди бир асрдек туюлади...

«МОСФИЛЬМ» КИНОСТУДИЯСИ МАҲСУЛОТИ.
ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИНИНГ РЕКЛАМА-АХБОРОТ БЎЛИМИ.

Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг

1-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ

(Т. Шевченко кўчаси, 28-уй)

Троллейбус ҳайдовчиларини тайёрлайдиган

5 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Машғулотлар группалар комплектлангандан сўнг бошланади. Депо ишчилари формали кийим-бош билан (50 процент ҳақи тўланади) таъминланадилар.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ХЎЖАЙИННИНГ ОМБОРИ»

Газетамизнинг шу йил 11 октябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган танқидий мақолада пойтахтимизнинг Ҳамза, Куйбишев ва Ленин районларидаги баъзи бир озиқ-овқат ва саноат моллари магазинларида эл ҳақига хиёнат, ғирромлик ва қаллоблик давом этиб келаётгани танқид қилинган эди. Шу мақолага Ўзбекистон ССР савдо министрининг ўринбосари А. Ф. Алимуҳамедов ва халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети савдо Бош бошқармаси бошлиғи Н. А. Аҳмедов ўртоқлар имзоси билан жавоб хати олдик.

Жавоб хатида таъкидланишича, «Хўжайиннинг омбори» мақоласи Савдо Бош бошқармасининг кенгайтирилган советида Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети, шаҳар халқ контроли комитети ва маъмурий органлар ходимлари иштирокида муҳокама қилинган. Совет савдоси қоидаларини бузишда айбдор деб топилган кишиларга тегишли чоралар кўрилган.

Ўз қўл остидаги савдо корхоналарининг ишини пухта назорат қилмаганлиги ва савдо қоидаларининг мунтазам бузилишига йўл қўйилганлиги учун Ҳамза райпишчеторгининг директори Ш. А. Аҳмаджоновга қаттиқ ҳайфсан, «Ташпромторг» директори вазифасини ижро этувчи А. Сандовга ҳайфсан эълон қилинган. Ҳамза райпишчеторгининг 40, 43-магазинлари мудирлари М. Рихсиев, М. Ғаниxўжаевлар сотувчиликка ўтказилган, сотувчилар Р. Ярулина, А. Ахролов устидан жиноий иш қўзғатилган.

Куйбишев райпишчеторгига қарашли 1, 37, 53-магазинларнинг мудирлари Л. Манжукова, М. Зайниддинов, Н. Абдувоҳидовларга ва Ленин райпишчеторгига қарашли 27-магазин мудири И. Исмоиловга қаттиқ ҳайфсан эълон қилинган. Ана шу магазин катта сотувчиси Е. Зелянская вазифасидан пасайтирилган.

«Ташпромторг»нинг 19-магазини директори Б. Анорметовга, катта сотувчи Т. И. Нурматовга қаттиқ ҳайфсан эълон қилинган, секция мудири Р. Усмонова устидан жиноий иш қўзғатилган.

Шаҳар савдо ходимларининг кенгайтирилган актив йиғилишида савдодаги нуқсонларни тезда бартараф этиш масаласи атрофлича кенг муҳокама этилган ва аҳолига савдо хизмати кўрсатишни янада яхшилаш юзасидан тегишли тадбирлар белгиланган.

КОСМОСГА қилинган парвоздан сўнг Совет—Куба экипажининг аъзолари Юрий Романенко ва Арнальдо Тамайо Мендес Кубада бўлишганида Гаванадаги Куба меҳнаткашлари касаба союзлари марказини бориб кўришди. Космонавтлар ўзлари билан парвозга олиб кетган «Монкада қаҳрамонлари» байроғини ана шу марказга туҳфа қилдилар.
А. Пушкарев фотоси. ТАСС фотохроникаси.

НАЗАРБЕК ШУ КУНЛАРДА

(ВОҚЕА СОДИР БЎЛГАН ЖОЙДАН РЕПОРТАЖ)

— Уйимни мой бўёққа бўяган эдим, дув тўкилиб кетди. Эсизгина меҳнатим.

— Давлат танти, одамлар меҳрибон. Азият чекманг, бўтам. Керак бўлса аввалгисидан ҳам яхшироқ қилиб беришади. Соғмиз, омонмиз, шунга севинаверинг.

Автобус қишлоққа яқинлашганда биз нотаниш йўловчиларнинг ана шу суҳбатига гувоҳ бўлдик. Барча нуроний қария гапларини бир овоздан маъқуллади. Гап мавзуи зилзила оқибатларини тугатиш борасида олиб борилаётган ишлар хусусига кўчди.

11 декабрь куни кечқуруи Тошкентда бўлган зилзила кучини Калинин районидаги Назарбек қишлоғи аҳолиси ҳаммадан кўра кўпроқ сезди. Бу ер силкиниш эпицентрига яқин бўлганлиги туфайли бир қатор хонадонларнинг деворлари ёрилиб кетди, сувоқ кўчди, печь мўрилари қулаб тушди.

— Табиий офатдан қишлоғимиз аҳолиси саросимага тушиб қолмади, — дейди Хасково қишлоқ Совети раиси Раҳима опа Жабборова.

Аҳоли дарҳол уюшқоқлик намунасини кўрсатди. Турғунбой Бекматов, Мурод Каримов, Собир Эргашев, Эргаш Оразов, Қодир Саломатов сингари қишлоқ Совети депутатлари маҳалламa-маҳалла юриб ремонт талаб уйларни аниқладилар, рўйхатга олдилар.

Эрта тонгданоқ назарбекликлар ҳолидан хабар олганларнинг кети узилмади. Барча табиий офат қурбонлари йўқлигидан севинар, албатта ёрдам қўли чўзилиши ҳақида гапирардилар. Ана шундай суҳбатлардан сўнг қишлоқ кишилари юзидан ташвиш аломатлари чекиниб, ишонч руҳи яққолроқ сезиларди.

Кўп ўтмай қайсидир ташкилотдан йиғма палаткалар келтиришди. Шикастланган уйлар ремонтдан чиққунга қадар бир-икки кун яшаб турарсизлар, деб палаткаларни муҳтож хонадонларга тарқатишди. Қишлоқда яна ҳаёт аввалгидек осуда ва осойишта давом этарди. Фақат одамлар салгина ўзгариб қолишган. Улар бир-бирларига нисбатан аввалгидан ҳам меҳрибонроқ. Ҳар қадамда бир-бирларидан кўнгил сўрашади, кайфиятларини кўтаришади.

— Эшитдингизми, Турдиали ака, областимизнинг бошқа районларидан қурилиш материаллари билан бирга ёрдамга ремонтчилар келишаётган эмиш. Арзимаган иш, ўзимизнинг ҳам қўлимиздан келарди, — дейди совхоз ишчиси Қудратилла Ваҳобов ҳамроҳига.

— Нимасини айтасиз, бизнинг уйда чирчиқлик ремонтчилар бугун эрталабоқ ишни бошлаб юборишди. Деворнинг икки жойи ёрилиб, шифт сувоғи кўчиб тушганди. Ўзим тузатиб олишга қурбим келади, десам ҳам қўлрда қўймай қум келтиришди, цемент, ганч тўкишди. Эртагаёқ палаткани йиғиштириб, уйингизга кириб оласиз, дейишяпти ремонтчи азаматлар. — жавоб берди ҳамкасбига Т. Нуралиев.

Чирчиқдаги 47-ремонт қурилиш участкасининг ишчилари биринчилар қатори Назарбек қишлоғига етиб келдилар.

— Пушкин номли маҳалладаги аварияга учраган уйларни ремонт қилиб бериш оталиғини олдик. Биз ўйлаганча иш кўп эмас экан. Ремонтни икки-уч кундаёқ ниҳоясига етказамиз, — дейди чирчиқлик қурувчи Владимир Сапегин.

Қишлоққа чирчиқликлардан сўнг Ангрен, Оҳангарон шаҳарларидан, Бўстонлиқ, Ғалаба районларидан ҳам кўнгилли қурувчилар етиб келишди. Уларга ҳам иш фронти кўрсатилди. Қишлоқ Совети ремонтчиларнинг унумли ишлашлари учун барча шароитларни яратиб берди. Чойхонага катта дошқозон осилди. Тушликда иссиқ овқат.

Давлат страхованиеси ходимлари ҳам маҳалламa-маҳалла юришибди. Хонадонлар кўрган зарар ҳисобга олинмоқда.

Куни кеча биз қишлоқ Совети раиси билан яна ўша жойларни айландик. «Хасково» совхози бригадаси бошлиғи Аҳмад Ортиқов бола-чақаси, рўзғор буюмлари билан ремонтдан чиққан уйига кўчиб кирибди. Ишчи Турдиали Нуралиев хонадонида эса қуюқ меҳмондорчилик устидан чиқдик. Уй эгаси ремонтни қойилмақом қилиб қўйган ишчиларга дастурхон ёзиб, бир пиёла чой билан сийлаётган экан.

— Баҳонада янги дўстлар орттирдик. Энди бордикелди қилиб турамиз, — дейди дастурхон атрофидаги суҳбатда М. Жабборов.

Қишлоқ кўчаларидан ўтиб борамиз. Олийҳиммат одамлар билан суҳбатлашамиз. Икки кун аввал автобусдаги доно қариянинг салмоқли сўзлари эсга келади: «Давлат танти, одамлар меҳрибон».

Р. ШЕРАЛИЕВ.

Редактор ўринбосари
С. МУСАЕВ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Горнчилар, қаердасиз! 10.35 — Киносаёҳатчилар клуби. 11.35 — Шимол халқлари артистларининг концерти. 12.15 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00—Людвиг Ван Бетховен. 16.35 —Шахмат мактаби. 17.15 — Концерт. 18.15—Миллионлар ленинча университети. 18.45 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильм. 19.40 — Катталар учун контрол иш. 20.25 — Театр ва давр. 21.30—Время. 22.00 — «Известия» газетаси соврини учун хоккей бўйича Халқаро турнир. СССР —Чехословакия. Танаффус пайтида Дунё воқеалари.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30 — Жамиятшуносликдан ўқув кўрсатуви. 12.00 — Болалар учун концерт. 12.30 —Ишлаб чиқаришнинг социалистик усули. 13.00 — Дастлабки пионер гулханларининг алангаси. 13.30 — Алангали йўллар. Бадиий фильм. 3-серия. 18.20 — Мультфильмлар. 18.45 — Ёшлик. 19.15 — Ўзбекистон нашриёти КПСС XXVI съездига. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ғазал оқшоми. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.00 — Турмуш ва маданият. 22.30 — Алангали йўллар. Бадиий фильм, 4-серия.

II

20.05 — Янгиликлар. 20.25 — Инглиз тили. 20.55 — Химия. 21.55 — КПСС XXVI съездига — зарбдор меҳнатимиз.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18|XII да Олтин девор.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Наталья РУБАНОВА раҳбарлигидаги «Иллюзиялли калейдоскоп» аттракционининг гастроллари (19.30).

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337918, 325748; масъул секретарь —334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645, саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат—325767; совет қурилиши — 325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553; фотомухбир — 325894.

Р. 02443. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64683. Б. 1753. 13